

Foreningen AP Pension f.m.b.a.

Østbanegade 135, 2100 København Ø

CVR 19382583

Årsrapport 2015 **96. regnskabsår**

**Godkendt på foreningens generalforsamling
den 28. april 2016**

Dirigent

Navn:

Indholdsfortegnelse

AP Pension har bygget et stærkere fundament	2
Foreningsoplysninger	3
Ledelsesberetning for koncernen	4
Kundernes pensionselskab	4
Koncernstruktur	5
Femårsoversigt koncernen	6
Regnskabsresultatet 2015	7
Livsforsikringshensættelser	8
Retssag forventes rejst af tidligere FSP-medlemmer	9
Risikostyring og kapitalforhold	9
Fordeling af årets bonus.....	10
Forrentning af egenkapitalen	11
Investeringer.....	12
Andre forretningsområder	17
Ledelsespåtegning	19
Intern revisions påtegning	20
Den uafhængige revisors påtegning	21
Koncernregnskab.....	23
Resultatopgørelse og totalindkomstopgørelse	23
Balance pr. 31.12.....	24
Egenkapitalopgørelse.....	26
Noter.....	27
Årsregnskab for Foreningen AP Pension f.mb.a.....	46
Resultatopgørelse og totalindkomstopgørelse	46
Balance pr. 31. december	47
Egenkapitalopgørelse.....	48
Noter.....	49

AP Pension har bygget et stærkere fundament

I 2015 har AP Pension brugt kræfterne på at styrke det grundlag, som kundefællesskabet står på. Det er blandt andet vores femårs-strategi, der skal sikre, at kunderne oplever AP Pension som et trygt, enkelt og værdiskabende selskab.

Målene i strategien LEV 20 20 I 2018 er ambitiøse: AP Pension vil vokse med 20 pct., så vi er flere om at dele regningen. Vi vil øge effektiviteten med 20 pct., så kunderne oplever enklere og smidigere service, uden at det kræver flere medarbejdere. Og vi vil være nummer 1 i den årlige brancheundersøgelse af kundernes loyalitet.

AP Pension er med en succesfuld vækststrategi gennem de seneste år mere end fordoblet målt på såvel antal kunder som kundernes samlede opsparing. Det giver styrke til at udvikle vores systemer, processer og data, som i 2015 har været igennem et omfattende serviceeftersyn.

Vi har blandt andet udviklet vores online kundeportal, Min Pension, med nye funktioner, så kunderne nu har endnu bedre adgang til at se og tilpasse deres pensionsordninger, når det passer dem. Med et godt datagrundlag har vi desuden fået nye muligheder for at kommunikere målrettet og effektivt med vores kunder og samarbejdspartnere. Vi er blevet mere digitalt tilgængelige. Den udvikling vil fortsætte.

Myndighederne har sat tydelige præg på branchen i 2015. Den længe ventede og meget omfattende implementering af EU-regelsættet Solvens II er nu blevet en realitet. Det har krævet mange ressourcer. Herudover har *prudent person*-princippet, som overordnet handler om forvaltning af investeringer, fyldt i hverdagen. Det samme gælder den forlængede mulighed for skatterabat på kapitalpensioner.

Vi hilser de nye krav og tiltag velkomne, for vi betragter dem som input til at sikre fornuft og retmæssighed for vores kunder – og dermed også for AP Pension. Strategien er at dreje AP pensions administration sådan, at reglerne ikke bliver dobbelt arbejde, men også understøttende for den måde, vi arbejder på.

På investeringsmarkederne har 2015 været endnu et usædvanligt år. De i forvejen dyre danske aktier er steget yderligere, og der har været penge at tjene på valutahandel. Begge er investeringer, som AP Pension bevidst ikke forfølger, og derfor kom vores afkast, især i 1. kvartal, under pres. Dygtige forvaltere og den rigtige strategi for aktier i Kina har udgjort en positiv modvægt, som dog ikke helt har været nok til at modsvare konkurrenternes gevinst på det danske marked. Derfor er AP Pensions afkast for 2015 ikke blandt de højeste i branchen, men dog tilfredsstillende. Og ser vi på vores afkast over en årrække, er afkastet godt.

Vi vil gerne sige tak til vores kunder, samarbejdspartnere og medarbejdere. En særskilt tak til vores delegerede, som er med til at sætte rammerne for AP Pensions udvikling. Jeres input bidrager til nye tiltag, og sammen sikrer vi kundefællesskabets interesser.

Niels Dengsø Jensen

Søren Dal Thomsen

Bo Normann Rasmussen

Foreningsoplysninger

Bestyrelse

Gårdejer Niels Dengsø Jensen, formand
Associate Vice President Søren Tinggaard, næstformand
Chief Human Resource Officer Ola Arvidsson
Projektchef Anne Mette Boutrup (M)
Næstformand i Finansforbundet Michael Budolfsen
Produktionsmedarbejder Flemming Frost
Senior Director Ole E. Hansen
Group Treasurer Bjørg Houmøller
Souschef Jens Erik Iversen
Koncerndirektør, Organisation & Strategi Maria Kofod Larsen
Økonomidirektør Karsten Laursen (M)
Adm. direktør/CEO Jesper Loiborg*
Adm. direktør Lasse Nyby
Adm. direktør Jørgen Wisborg
Afdelingschef Jens Muff Wissing (M)

* Bestyrelsen anser Jesper Loiborg for det uafhængige medlem af revisionsudvalget med kvalifikationer inden for regnskabsvæsen eller revision. Jesper Loiborg er uddannet cand. merc. i regnskab, og har en række opgaver som knytter sig til regnskab og revision, herunder regnskaber aflagt efter årsregnskabsloven og regnskaber aflagt efter IFRS. Jesper Loiborg har tillige tidligere været formand for AP Pensions revisionsudvalg.

Direktion

Søren Dal Thomsen, adm. direktør
Bo Normann Rasmussen, direktør

Ansvarshavende aktuar

Peter Lauritsen

Intern revision

Ole Helbo Esbensen

Valgt revision

Deloitte Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Hovedkontor

Østbanegade 135, 2100 København Ø
Telefon 3916 5000
www.appension.dk
email@appension.dk
Foreningen AP Pension f.m.b.a.
CVR 19382583
96. regnskabsår

Ledelsesberetning for koncernen

Kundernes pensionsselskab

Struktur og ledelse

Foreningen AP Pension f.m.b.a. har som formål at drive livs- og pensionsforsikringsvirksomhed og anden virksomhed, der er forenelig med lov om finansiel virksomhed gennem det 100 pct. ejede datterselskab AP Pension livsforsikringsaktieselskab og dets datterselskaber.

Bestyrelsen for Foreningen AP Pension f.m.b.a. fastlægger de samlede ledelsesforhold for koncernens selskaber.

Medlemmerne og arbejdsgiverne vælger delegerede til generalforsamlingen, som vælger 12 medlemmer til bestyrelsen. AP Pensions medarbejdere vælger tre medlemmer til bestyrelsen.

Bestyrelsen for Foreningen AP Pension f.m.b.a. udgør herefter generalforsamlingen for AP Pension livsforsikringsaktieselskab og vælger bestyrelsen for selskabet.

Bestyrelsen i livsforsikringsaktieselskabet består af fem medlemmer, der vælges blandt bestyrelsen i Foreningen AP Pension f.m.b.a., et udpeget medlem og tre medarbejdervalgte medlemmer.

Ansvarsfordelingen mellem Foreningen AP Pension f.m.b.a. og AP Pension livsforsikringsaktieselskab er fastlagt af bestyrelsen i Foreningen AP Pension f.m.b.a. og tilsigter, at arbejdet i bestyrelsen for Foreningen AP Pension f.m.b.a. retter sig mod medlemmerne og de overordnede ledelsesmæssige og strategiske forhold, mens arbejdet i bestyrelsen for AP Pension livsforsikringsaktieselskab retter sig mod driften af pensions- og forsikringsforretningen og de tilhørende regulatoriske forhold.

Bestyrelsens revisionsudvalg

Revisionsudvalget består af tre medlemmer fra Foreningens bestyrelse, og der har været afholdt fire møder i revisionsudvalget i 2015. Udvalgets arbejde har fulgt bekendtgørelse om revisionsudvalg i virksomheder samt koncerner, der er underlagt tilsyn af Finanstilsynet, og kommissorium for revisionsudvalget i AP Pension.

AP Pensions mission og vision

Missionen og visionen er det holdepunkt, som AP Pension anvender i den daglige tilrettelæggelse af arbejdet, i prioriteringen af ressourcerne forbruget og i vores møde med kunderne.

Mission

AP Pension er et kundeejet pensionsselskab, der sætter kundefællesskabets interesser højest.

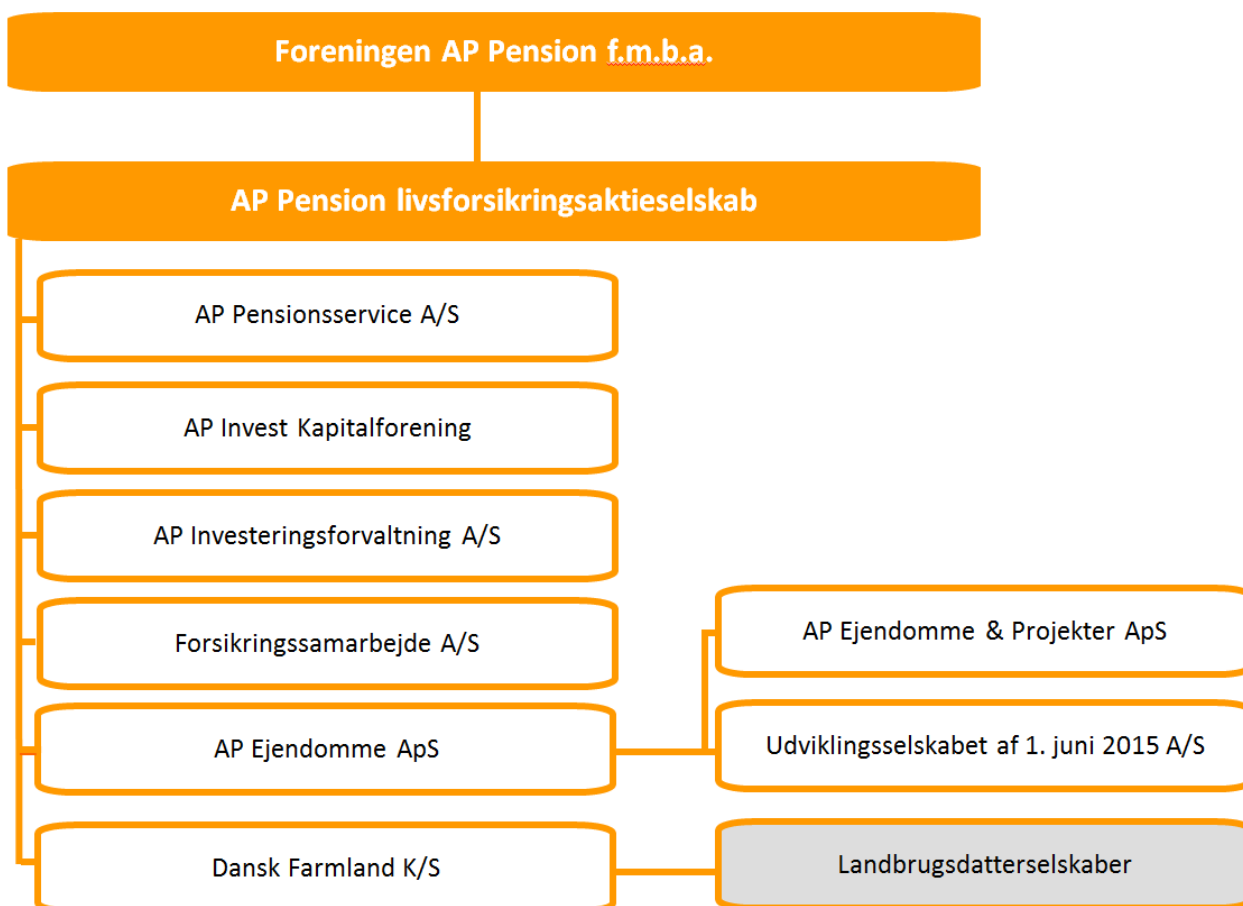
Vision

Kunderne skal opleve AP Pension som et trygt, enkelt og værdiskabende pensionsselskab.

Værdigrundlag

AP Pensions værdigrundlag er udtrykt ved sætningen: "Din pension - vores ansvar" og i de fire værdier: Troværdig, engageret, kompetent og værdiskabende.

Koncernstruktur

Femårsoversigt koncernen

Hovedtal

Alle beløb er i mio.kr.	2015	2014	2013	2012	2011
Løbende præmier inkl. syge- og ulykkesforsikring	4.276	4.303	4.113	3.807	3.396
Éngangspræmier (indskud)	2.849	2.735	3.255	3.459	2.950
Præmier inkl. syge- og ulykkesforsikring	7.125	7.038	7.367	7.266	6.346
Præmier ekskl. syge- og ulykkesforsikring	6.643	6.612	6.958	6.877	6.009
Forsikringsydelse	-6.255	-6.401	-4.108	-3.141	-2.970
Investeringsafkast	2.600	10.430	1.737	7.491	5.859
Investeringsafkast efter pensionsafkastskat	2.319	8.884	1.545	6.424	5.055
Forsikringsmæssige driftsomkostninger	-179	-147	-153	-279	-194
Resultat af genforsikring	6	12	19	18	26
Forsikringsteknisk resultat	308	562	33	335	98
Forsikringsteknisk resultat af syge- og ulykkesforsikring	-130	-175	9	-73	-73
Årets resultat før ændring af kollektivt bonuspotentiale	617	1.797	-563	931	1.365
Koncernens andel af årets resultat	174	417	65	153	33
Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter	91.671	89.194	80.593	76.278	66.727
Koncernens andel af egenkapital	3.455	3.281	2.864	2.800	2.647
Aktiver	102.713	103.231	91.963	88.738	78.481

Nøgletal

	2015	2014	2013	2012	2011
Afkastnøgletal					
Afkast før pensionsafkastskat (N1)	2,0%	13,8%	-1,7%	9,6%	12,6%
Afkast før pensionsafkastskat (N1F)	1,9%	14,5%	-1,8%	9,8%	12,7%
Afkast før pensionsafkastskat (N1E)	3,7%	5,2%	0,4%	8,3%	4,5%
Afkast efter pensionsafkastskat	1,9%	12,3%	-1,7%	8,1%	10,9%
Omkostnings- og resultatnøgletal					
Omkostningsprocent af præmier	2,9%	2,4%	2,4%	4,2%	3,5%
Omkostningsprocent af hensættelser	0,22%	0,22%	0,25%	0,49%	0,38%
Omkostninger pr. forsikret (kr.)	1.371	1.164	1.211	2.174	1.646
Omkostninger pr. forsikret ekskl. fusionsomkostninger (kr.)	1.371	1.164	1.211	1.671	1.646
Omkostningsresultat	0,01%	0,09%	0,05%	-0,23%	-0,12%
Forsikringsrisikoresultat	0,15%	0,02%	0,29%	0,29%	0,06%
Konsolideringsnøgletal					
Bonusgrad	12,3%	11,3%	7,7%	9,7%	8,6%
Ejerkapitalgrad	8,6%	8,2%	7,2%	7,4%	7,4%
Overdækningsgrad	5,0%	4,3%	3,8%	3,1%	3,0%
Solvensdækning	217%	197%	191%	159%	156%
Forrentningsnøgletal					
Egenkapitalforrentning før skat	7,1%	17,3%	1,8%	7,1%	7,4%
Egenkapitalforrentning efter skat	5,2%	13,6%	2,3%	5,6%	1,3%
Forrentning af kundernes midler efter omkostninger og før skat	1,6%	11,4%	-1,6%	9,3%	12,1%
Forrentning af særlige bonushensættelser type B før skat	6,6%	6,0%	6,9%	6,0%	10,7%
Nøgletal vedrørende syge- og ulykkesforsikring					
Bruttoerstatningsprocent	114,6%	102,1%	97,6%	81,2%	97,4%
Bruttoomkostningsprocent	19,6%	18,1%	21,8%	23,9%	22,9%
Combined ratio	130,1%	110,7%	111,0%	98,2%	125,9%
Operating ratio	132,2%	114,4%	102,9%	98,1%	127,6%
Relativt afløbsresultat	-2,1%	1,4%	-1,5%	3,9%	1,5%

Regnskabsresultatet 2015

Årets resultat

Det samlede resultat før ændring af kollektivt bonuspotentiale blev et overskud på 617 mio. kr. Der overføres via resultatopgørelsen 443 mio. kr. til det kollektive bonuspotentiale. Herefter er det regnskabsmæssige resultat et overskud på 174 mio. kr. mod et overskud på 417 mio. kr. i 2014.

Nettoresultatet på 174 mio. kr. overføres til egenkapitalen, der herefter udgør 3.455 mio. kr.

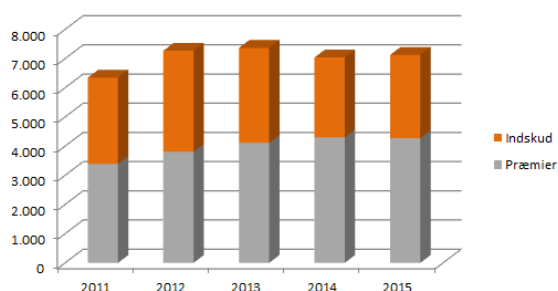
Bonusgraden udgør 12,3 pct. mod 11,3 pct. i 2014 og ejerkapitalgraden 8,6 pct. AP Pensions reserver er således vokset i 2015 og er på et solidt niveau.

Den samlede balance er på 103 mia. kr.

Løbende præmier

AP Pensions løbende præmier inkl. syge- og ulykkesforsikring faldt svagt fra 4.302 mio. kr. i 2014 til 4.276 mio. kr. i 2015.

Engangspræmier og indskud steg fra 2.735 mio. kr. i 2014 til 2.848 mio. kr. i 2015.

I et marked, der i de sidste par år har haft lille bevægelighed, er bestyrelsen tilfreds med udviklingen.

Investeringsafkast

I 2015 fik AP Pension et samlet investeringsafkast før pensionsafkastskat på 2.600 mio. kr. mod 10.429 mio. kr. i 2014.

Investeringsafkastet er sammensat af et aktieafkast på 4,6 pct., et obligationsafkast inkl. af-dækningsinstrumenter på 0,9 pct. og et afkast på ejendoms- og skovinvesteringer på 12 pct.

Investeringsafkastet gav grundlag for blandt andet et afkast til investeringer i gennemsnitsrentemiljøet (N1F) på 1,9 pct. mod 14,5 pct. i 2014. Afkastet i 2014 var påvirket positivt af det store rentefald, mens renterne steg moderat i 2015.

Gevinsten på investeringsaktiverne suppleres delvist af et fald i styrkelserne af livsforsikringshensættelserne. Efter ændring i styrkelsen

af livsforsikringshensættelserne udgør investeringsafkastet 4 pct.

Bestyrelsen finder investeringsresultatet i gennemsnitsrente tilfredsstillende. Investeringsresultatet i markedsrente er derimod relativt set svagt og præget af AP Pensions investeringsstrategi om overvejende ikke at løbe valutarisici og en global tilgang til aktieinvesteringer.

Grundlæggende for investeringsstrategien er, at valutarisici ikke systematisk skaber afkast, hvorfor valutarisici i relevant omfang afdækkes. Investeringsstrategien for aktier er fokuseret på aktiv forvaltning med færrest mulige begrænsninger, hvilket isoleret har givet stærk performance i forhold til verdensindekset for aktier både i 2015 og historisk. En konsekvens af strategien er dog, at eksponeringen til danske aktier er lav. Da flere hovedvalutaer herunder USD og danske aktier steg kraftigt i 2015, kan en ellers fin performance af investeringerne ikke samlet give AP Pension et investeringsafkast, som er relativt godt.

Bestyrelsen revurderer løbende investeringsstrategien og har valgt at fastholde denne.

På side 15 i regnskabet er der en specifikation af aktiver og afkast for investeringerne i gennemsnitsrenteprodukterne.

De mest populære markedsrenteprodukter er AP Pensions livscyklusprodukter (udløbsfonde), hvor investeringsrisikoen nedtrappes frem mod pensionering. I 2015 ændrede udløbsfondene navn til Active eller Basic.

Strukturen med et fast udløbstidspunkt er den samme, men navneændringen skyldes ønsket om at give kunderne et bedre indtryk af, hvad der ligger bag investeringerne. I Active-produkterne forsøger AP Pensions kapitalforvaltere aktivt at skabe et bedre afkast end markedet, mens Basic-produkterne fokuserer på at skabe et afkast på samme niveau som markedet ved ganske enkelt at købe et bredt udsnit af hele markedet.

Basic-produkterne er således enkle og dermed billige at administrere, mens Active-fondenes investeringer udføres af de mest professionelle kapitalforvaltere, AP Pension kan finde globalt. Kendetegnet for kapitalforvalterne i Active-produkterne har været et afkast, der har været væsentligt højere end markedet generelt, og betydeligt højere end de omkostninger, de medfører, men også med omkostninger som er væsentligt højere end de passivt forvaltede produkter.

Valget mellem Active og Basic er således for kunderne, om de vil tage den sikre omkostningsbesparelse, der er ved at vælge Basic, eller om de ønsker at påtage sig de højere om-

kostninger ved Active i en forventning om, at kapitalforvalterne kan skabe en værdi, som er højere end omkostningerne.

Også Profilfondene ændrede navn. Strukturen er den samme, men navnet er ligeledes ændret til Active eller Basic således, at kunderne i dag kan vælge mellem lav, mellem, høj eller meget høj risiko, og om dette skal være aktivt forvaltet eller passivt.

Både livscyklusprodukterne og Profilfondene sammensættes af investeringsfonde fra AP Pensions investeringsunivers. Mange kunder er indstillet på disse produkter, hvor de kan tage en individuelt tilpasset investeringsrisiko, men ønsker sjældent ansvaret for løbende, at holde øje med investeringsmarkederne, og at skulle handle med værdipapirerne. Handel varetages af AP Pension.

Det samlede afkast i markedsrenteinvesteringerne var 4,3 pct.

Indbetalingerne til AP Pensions gennemsnitsrenteprodukt uden garanti, AP Stabil, udvikler sig meget tilfredsstillende. Afkastet i AP Stabil var 2,9 pct., depotrenten var 4,0 pct., og der var en bonusgrad på 6,7 pct.

AP Pension opnår storkunderabat hos investeringsforvalterne. Som kundeejet selskab sender AP Pension rabatterne tilbage til kunderne i form af såkaldt kick back. I 2015 blev der udbetalt 202 mio. kr. i kick back mod 174 mio. kr. i 2014.

Omkostninger

De forsikringsmæssige driftsomkostninger udgjorde 179 mio. kr. i 2015 mod 147 mio. kr. i 2014.

Målt pr. kunde er de administrative omkostninger 1.371 kr. i 2015. I 2014 var omkostningerne 1.164 kr. pr. kunde.

De stigende omkostninger skyldes dels implementeringen af regelsættet vedrørende Solvens II, dels investeringer i it og effektiviseringer. Endvidere medfører ophør af administration af Funktionærpension, at der er allokeret flere omkostninger til de forsikringsmæssige driftsomkostninger.

Syge- og ulykkesforsikring

Syge- og ulykkesforsikring viser i 2015 et underskud på 130 mio. kr. mod et underskud på 175 mio. kr. i 2014.

Konkurrencen på priser på risikodækninger og særligt på invalidedækninger er hård, og det afspejles i resultatet.

I AP Pension har vi en grundlæggende tillid til vores kunder, men vi har, efter konsultation med vores delegerede, besluttet, at igangsætte

arbejde med at benytte skadeskonsulenter. AP Pension arbejder under det kodeks for skadeskonsulenter, der er udarbejdet i et samarbejde i branchen. Det er heldigvis i meget få tilfælde, at AP Pension har begrundet mistanke om urigtigheder.

Forventninger til fremtiden

De forventede afkast er fortsat lave, og det påvirker investeringspolitikken fremadrettet. Der er fokus på at skabe et positivt realafkast med en god risikospredning, der samtidigt kan håndtere de risici, der er relevante for det nuværende investeringsmiljø.

Der er fortsat være et stærkt fokus på at skabe nye produkter og bedre service inden for de gældende økonomiske rammer samt nettovækst af nye kunder.

Årets nøgletal

Regnskabets nøgletal jf. side 6 er beregnet efter Finanstilsynets retningslinjer.

Begivenheder efter regnskabsårets udløb

Der er fra balancedagen og frem til dags dato ikke indtrådt forhold, som forrykker vurderingen af årsrapporten.

Livsforsikringshensættelser

Livsforsikringshensættelserne er faldet til 48.772 mio. kr. primært som følge af fald i den akkumulerede værdiregulering afledt af rentestigning. Posten er nærmere specificeret i regnskabets note 19. Livsforsikringshensættelserne er et udtryk for forpligtelserne over for de forsikrede med garantier, med opsparring i AP Stabil og i gruppelevsordningerne opgjort til markedsværdi. Livsforsikringshensættelserne er faldet med 1,8 pct. i forhold til 2014.

Opgørelse af livsforsikringshensættelser for forsikringer med garanti

Livsforsikringshensættelser for forsikringer med garanti er opgjort i overensstemmelse med de retningslinjer, som Finanstilsynet har udarbejdet.

Ved opgørelse af livsforsikringshensættelserne anvender AP Pension forudsætninger om kundernes forventede levetid, som også omfatter de kommende års forventede levetidsforbedring. Endvidere indeholder livsforsikringshensættelserne fremtidige administrationsudgifter. De fremtidige præmier og udbetalinger diskonteres med den af Finanstilsynet fastsatte diskonteringsrente.

Finanstilsynet udsendte i 2015 opdaterede benchmark for levetid. AP Pension har udført en statistisk analyse herpå, og har på baggrund af fastlagt dødeligheden til anvendelse i livforsik-

ringshensættelserne i form af en opdateret "modeldødelighed". Modeldødeligheden består af benchmark-dødeligheden i visse aldre, og en dødelighed estimeret ud fra egne data i andre aldre. Den opdaterede dødelighed er anvendt i årsrapporten.

I forbindelse med AP Pensions årlige opdatering af modeldødelighed øgedes selskabets livsforsikringshensættelser med 220 mio. kr. for bestanden opgjort pr. 31. december 2015.

AP Pension har årligt opdateret dødelighederne ud fra Finanstilsynets retningslinjer og som følge heraf de seneste 5 år øget livsforsikringshensættelserne.

I 2015 anvendte AP Pension fortsat principper for fastsættelse af rentekurven fra aftalen af 12. juni 2012 mellem Forsikring & Pension og Erhvervs- og Vækstministeriet.

AP Pension er i den daglige finansielle styring opmærksom på, at rentekurven ikke fuldt ud afspejler markedsforholdene. Hvis hensættelserne beregnes på faktiske markedskurver, ville hensættelserne blive øget med 655 mio. kr., hvis der regnes med den danske swapkurve og med 1.754 mio. kr., hvis der regnes med euro-swap-rentekurven. I sidstnævnte scenarium vil alle rentegrupper fortsat have et positivt kollektivt bonuspotentiale, hvorfor basiskapitalen ikke rammes.

Opgørelse af livsforsikringshensættelser for AP Stabil

Opsparingen i AP Stabil, 9.923 mio.kr., er ugaranteret, og opgørelsen af forpligtelserne for selskabet er opgjort i overensstemmelse med dette. Kundernes opsparing er kategoriseret som bonuspotentiale på fripoliceydelse.

Unit-linked forsikringer

Hensættelser til unit-linked forsikringer udgør 35.406 mio. kr., hvilket er en stigning på 8 pct. Posten er nærmere specificeret i regnskabets note 22.

Retssag forventes rejst af tidligere FSP-medlemmer

Et større antal tidligere FSP-medlemmer indbragte i 2015 stort set identiske klager til Ankenævnet for Forsikring med ønske om, at deres omvalg fra gennemsnitsrente til markedsrente blev erklæret for ugyldigt. AP Pension overtog sagen i forbindelse med fusionen med det tidligere FSP Pension. Ankenævnet har behandlet de fleste af sagerne samlet set og afgjort samtlige sager til AP Pensions fordel. Vi er på den ene side glade for, at Ankenævnet bekræfter, at omvalget ikke skal annulleres, og på den anden side er vi kede af, at det er nødven-

digt at stå med juraen i hånden over for vores kunder.

AP Pension har via dagspressen erfaret, at de tidligere FSP-medlemmer nu forventer at prøve sagen ved domstolene.

Risikostyring og kapitalforhold

Risikostyring og individuelt solvensbehov

AP Pension lægger vægt på, at selskabets reserver er tilstrækkelige til at klare væsentlige økonomiske stresstests. Bestyrelsen har vedtaget en risikostyringspolitik, der fastsætter et risikobudget, som er den maksimale risiko, selskabet vil løbe.

Selskabet er eksponeret over for finansielle risici i form af eksempelvis markedsrisici og modpartsrisici. Selskabet er også udsat for forsikringsrisici fra bestanden af forsikringer med ret til bonus samt forsikringer under syge- og ulykkesforsikring. Disse risici kaldes biometriske risici, og dækker eksempelvis over risikoen for udgifter forbundet med øget invalidehyppighed eller øgning i den forventede levetid.

En række risici er lige så reelle men mindre målbare, eksempelvis omdømmerisici og operationelle risici, herunder driftsrisici. En lang række af risikokilderne afdækkes med kapital, mens andre håndteres gennem risikoreducerende processer.

AP Pension har i 2015 anvendt standardmodellen, som er udstukket af Finanstilsynet, til opgørelse af individuelt solvensbehov, hvori indgår stresstests af relevante risikofaktorer, herunder aktiekurser, ejendomsværdier, rentesatser, levetider m.m. Det individuelle solvensbehov tager udgangspunkt i Solvens II-reglerne.

I overensstemmelse med retningslinjerne for solvens og driftsplaner har bestyrelsen foretaget en gennemgående risikovurdering af selskabets aktiviteter.

Basiskapitalen i AP Pension livsforsikringsaktieselskab udgør 3.770 mio. kr. ved udgangen af 2015, og kapitalkravet er 1.737 mio. kr. Ved udgangen af 2014 var basiskapitalen og kapitalkravet henholdsvis 3.587 mio. kr. og 1.818 mio. kr.

Selskabets opgørelse af tilstrækkelige reserver, solvensbehovet (SB), er ultimo 2015 opgjort til 973 mio. kr.

Implementering af Solvens II

Solvens II-direktivet blev vedtaget i 2009 og Omnibus-direktivet i 2014. Implementeringen heraf er den mest vidtrækkende ændring på forsikringsområdet i mange år.

Hovedformålet med reguleringen er:

- at give forsikringstagerne betryggende beskyttelse,
- at give forsikringselskaberne ensartede regler inden for det indre marked,
- at øge europæiske forsikringselskabers konkurrenceevne internationalt, og
- at understøtte finansiell stabilitet.

Solvens II medfører nye krav til, hvordan koncernen skal beregne sit kapitalbehov, indrette ledelsessystem, risikostyringssystemer, compliance samt tilsynsprocesser og rapportering.

Implementeringen har været en betydelig opgave i 2015 i såvel systemer, processer, organisering, politikker, retningslinjer, forretningsgange mv., og dermed også betydelig for omkostningsniveauet i 2015, men også i den fremtidige drift.

Både Solvens II-reglerne og AP Pension har kundernes interesse i fokus, og samtidig har vi en forventning om, at myndighedernes engagement i Solvens II er solidt. Derfor har AP Pension valgt at tilgå arbejdet med udviklingen af data og rapportering under Solvens II, som en kilde til at styrke vores fundament. Interne processer er – og vil blive – drejet således, at der opnås størst muligt synergi mellem den daglige drift og de betydelige rapporteringskrav, som stilles til et livsforsikringselskab.

Solvens II-reglerne træder i kraft 1. januar 2016 og medfører en lang række ændringer i selskabet.

AP Pension opgør solvenskapitalkravet som angivet i Finanstilsynets standardmodel, hvor hensættelserne opgøres med den volatilitetsjusterede rentekurve.

Samtidig med indførelsen af Solvens II implementeres også Finanstilsynets nye regnskabsbekendtgørelse, hvilket ikke påvirker basiskapitalen pr. 1. januar 2016 væsentligt. AP Pension har under de nye regnskabs- og solvensregler fortsat en stærk kapital situation.

Finansielle risici

De finansielle risici består af kredit-, markeds-, datterselskabs-, modparts- og koncentrationsrisiko. Den største risikokilde er markedsrisikoen, som er risikoen for, at værdien af de finansielle aktiver og selskabets forpligtigelser ændrer sig som følge af udviklingen på de finansielle markeder.

De finansielle risici vedrører risikoen for, at et lavt afkast af kundemidlerne i forhold til kundernes garanterede ydelser ikke kan dækkes af kollektivt bonuspotentiale og bonuspotentiale på fripolicydelser.

Den mest betydende faktor er markedsrisikoen i de traditionelle livsforsikringsprodukter, der omfatter samspillet mellem investeringsaktiverne og livsforsikringsforpligtelserne. Hvis årets investeringsafkast ikke er tilstrækkeligt til at dække depotrenten og nødvendige styrkelser af livsforsikringsforpligtelserne mv., dækkes underskuddet først af det kollektive bonuspotentiale og dernæst af bonuspotentialet på fripolicydelser. Er der herefter stadig et uafdækket underskud, dækkes det af basiskapitalen.

For at sikre sammenhæng mellem investeringsafkastet af kundemidler og kundernes garanterede ydelser, overvåger AP Pension de finansielle risici løbende. Der er opstillet mål for de maksimale risici, og der foretages løbende stresstests, så det sikres, at selskabet ikke kommer tæt på solvensgrænsen.

Det er selskabets overordnede strategi løbende at vurdere, hvilken investeringsmæssig risiko, der er råd til, og at udnytte denne kapacitet til styring af aktier og andre risikobehæftede aktiver for at opnå det højst mulige afkast.

Likviditetsrisikoen er forholdsvis begrænset, idet en stor del af obligationsbeholdningen er investeret i meget likvide børsnoterede obligationer.

Risikoen på investeringsaktiver i markedsrentefonde i AP NetLink påhviler alene forsikringstagerne.

Forsikringsrisici

Forsikringsrisici vedrører udviklingen i dødelighed, invaliditet, kritisk sygdom mv. Eksempelvis påvirker en levetidsforlængelse længden af udbetalingerne på visse pensionsprodukter, mens udviklingen i antallet af dødsfald, invaliditeter og raskmeldinger påvirker udgifterne til dødsfalds- og invaliditetsforsikringer. Forventningerne baseres på erfaringer fra koncernens egen bestand af forsikringer samt Finanstilsynets benchmark for levetid. Endvidere opgøres forpligtelsernes følsomhed over for ændringer i de nævnte forudsætninger.

De forskellige risikoelementer underkastes løbende aktuarmæssige analyser med henblik på at opgøre de forsikringsmæssige forpligtelser. Enkeltrisici over 10 mio. kr. vedr. syge- og ulykkesforsikring er afdækket gennem reassurance. Katastrofer, herunder skader som følge af terror, er i vidt omfang afdækket.

Fordeling af årets bonus

Fordeling af bonus

En stor del af AP Pensions forsikringsbestand er tegnet med ret til bonus. Forsikringerne er omfattet af det til enhver tid gældende tekniske grundlag, som er anmeldt til Finanstilsynet.

Forsikringer, der er tegnet med ret til bonus, giver ikke ret til anden bonus end den, der fremgår af teknisk grundlag. Størrelsen af fremtidig bonus er ikke garanteret, og det bonusløb, der tildeles det enkelte år, kan være nul.

Det er selskabets ledelse, der fastsætter størrelsen af den bonus, der tildeles forsikringerne. En del af bonus tilskrives gennem depotrenten. Fastsættelse af bonussatser, beløbsgrænser mv. sker efter AP Pensions ledelses vurdering af, hvad der findes ansvarligt under hensynstagen til reserver og rimelighed.

Arbejdsmarkedsbidrag samt øvrige skatter og afgifter, som AP Pension skal afregne, kan for visse forsikringer fratrækkes i bonus. Er bonus ikke tilstrækkelig til at dække sådanne udgifter, er AP Pension berettiget til at nedsætte de garanterede ydelser.

Depotrenter

I 2015 var depotrenten mellem 1,75 pct. og 3,5 pct. før pensionsafkastskat for de garanterede ordninger. Kunder med ydelsesgarantier baseret på højere grundlagsrenter har naturligvis fastholdt deres ydelse. I AP Stabil var depotrenten 4,0 pct.

Forventninger til fremtiden

De lave forventninger til afkast gør det usandsynligt, at der vil forekomme bonus til kunder med høje garantier, og for kunder med lave garantier vil bonus være begrænset.

I det ugaranterede gennemsnitsrenteprodukt, AP Stabil, er depotrenten i 2016 sat til 3,5 pct.

Depotrenter - før skat

Rentegruppe	2016	2015	2014
R5 G82 4-5 pct.	3,50	3,50	2,75
R4 G82 3-4 pct.	2,75	2,75	2,75
R3 G82 2-3 pct.	2,50	2,50	1,75
R2 G82 1-2 pct.	3,00	3,00	3,00
R2 NetLink 1-2 pct.	3,00	3,00	3,00
R1 NetLink 0-1 pct. ¹	2,50	2,50	2,50
F5 G82 4-5 pct.	-	3,50 ²	2,00
F4 G82 3-4 pct.	-	2,75 ³	
F3 G82 2-3 pct.	1,75	1,75	
F2 G82 1-2 pct.	-	3,00 ⁴	
F1 G82 0-1 pct.	-	-	
AP Stabil	3,50	4,00	4,00

Noter:

- 1) Rentegruppe til overførte FSP-kunder.
- 2) Rentegruppen er sammenlagt med R5 pr. 1. januar 2015.
- 3) Rentegruppen er sammenlagt med R4 pr. 1. januar 2015.
- 4) Rentegruppen er sammenlagt med R2 pr. 1. januar 2015.

Risikoresultat

Det samlede risikoresultat for 2015 viser et overskud på 110 mio. kr. efter bonus. Overskuddet indgår i driftsresultatet før henlæggelse til kollektivt bonuspotentiale.

De bonusberettigede forsikringer har bidraget med et overskud på 102 mio. kr., hvilket hovedsageligt skyldes en højere dødelighed end i bonusgrundlaget.

Gruppelivsforsikringer mv. har bidraget med et positivt risikoresultat på 13 mio. kr., mens unit-linked forsikringer har bidraget med et negativt risikoresultat på 5 mio. kr.

Underskuddet på unit-linked forsikringerne stammer primært fra markedsrentepolicer fra det tidligere FSP Pension. Der har været og vil fortsat blive foretaget justeringer i beregningsgrundlaget og pensionsydelse, der er ugaranteret således, at området i fremtiden balancerer.

Omkostningsresultat

Det samlede omkostningsresultat udviser et overskud på 48 mio. kr. Overskuddet indgår i driftsresultatet.

Kontributionsgrupper

Ifølge regler fastlagt af Finanstilsynet ultimo 2010 skal kunder, omfattet af kontributionsbekendtgørelsen, opdeles i homogene grupper for elementerne rente, forsikringsrisiko og omkostninger. Der må ikke ske udjævning mellem grupperne, men kun inden for grupperne, hvilket også betyder, at opsparede fælles midler i form af kollektivt bonuspotentiale samt gæld til basiskapitalen i form af skyggekonti holdes inden for gruppen.

I 2015 har AP Pension med virkning pr. 1. januar 2015 sammenlagt en række rentegrupper. Sammenlægningen af rentegrupperne giver en mere enkel administration og dermed effektivisering. Principperne fastsat efter dialog med Finanstilsynet.

I 2016 giver AP Pension fortsat kunderne differentierede depotrenter, som afspejler de underliggende aktiver samt de økonomiske forhold i grupperne, herunder størrelserne af de ufordelte reserver. De forskellige depotrenter i rentegrupperne afspejler bl.a. de forskellige aktie- og obligationsandele.

Forrentning af egenkapitalen

Efter tildeling af investeringsafkast til rentegrupperne og øvrige forretningsområder, tilskrives egenkapitalen resten af investeringsafkastet, herunder afkastet af egenkapitalens udskilte investeringsaktiver.

I henhold til gældende regler opgør AP Pension hvert år det realiserede resultat, som udgør årets samlede overskud genereret af de bonusberettigede forsikringer. Hvis det realiserede resultat er positivt, kan egenkapitalen tildeles en andel heraf, kaldet risikoforrentning, ligesom der kan ske tilbagebetaling af eventuel skyggekonto. Resten af det realiserede resultat udloddes som bonus i henhold til det gældende tekniske grundlag eller henlægges til det kollektive bonuspotentiale.

Forskellige forretningsområders resultat bidrager herudover direkte til egenkapitalens forrentning. Det drejer sig om resultatet af:

- syge- og ulykkesforsikring,
- unit-linked forretningen,
- livrenter uden ret til bonus samt
- gruppelivsforsikringer.

AP Pension skal løbende sikre, at selskabets basiskapital er tilstrækkelig til at opfylde de krav, som lovgivningen stiller til størrelsen og tilstrækkelig til at dække de risici, som basiskapitalen skal bære.

For de bonusberettigede forsikringer skal AP Pension hvert år tage stilling til, hvor stor en del af det samlede realiserede resultat, der med rimelighed skal tilfalde egenkapitalen.

Særlige bonushensættelser forrentes forholds-mæssigt som egenkapitalen, jf. ovenfor.

Ved udgangen af 2015 udgør særlige bonushensættelser 274 mio. kr.

Særlige bonushensættelser overføres til kundernes depoter ved pensionering, dødsfald eller udtrædelse og anvendes til at forhøje ydelserne. Særlige bonushensættelser opbygges af rentebonus.

AP Pension fastsætter hvert år risikoforrentningen under hensyn til de risici, der påhviler egenkapitalen. I 2015 udgjorde risikoforrentningen i de enkelte rentegrupper mellem 0,1 og 0,4 pct. af kollektivt bonuspotentiale primo og den gennemsnitlige størrelse af livsforsikrings-hensættelserne. I AP Stabil er risikoforrentningen 0,1 pct.

Særlige bonushensættelser

Særlige bonushensættelser indgår i basiskapitalen og dækker på samme vis som egenkapitalen.

Skyggekonti

Hvis der i et år opstår underskud i en kontributionsgruppe, og gruppen ikke kan finansiere dette via kollektivt bonuspotentiale eller for rentegruppernes vedkommende ved at anvende bonuspotentiale på fripolicydelse efter tilskrivning af negativt afkast (AP Stabil), må egenka-

pitalen og særlige bonushensættelser finansiere underskuddet. Det er blandt andet derfor, at disse får en risikoforrentning.

Underskud medfører også, at egenkapitalen og særlige bonushensættelser ikke kan få deres risikoforrentning det givne år, og det manglende beløb (inkl. underskuddet) føres over på en skyggekonto, som føres separat for hver kontributionsgruppe. Når gruppen senere får positive resultater, anvendes disse til at nedbringe skyggekontoen, dvs. til at betale "gælden" til egenkapitalen og særlige bonushensættelser.

Ved udgangen af 2014 udgjorde de samlede skyggekonti 759 mio. kr. I 2015 er den fulde skyggekonto afskrevet og udgør ultimo 2015 fortsat 0 mio. kr.

Investeringer

Investeringsstrategi

Det er AP Pensions mål at føre en offensiv investeringsstrategi med en kontrolleret risiko. Offensiv betyder i den sammenhæng, at AP Pension konstant afsøger markedet for at finde nye investeringsmuligheder med forskellige risikoprofiler. Kontrolleret betyder, at investeringsrisikoen godt kan være betydelig, men er under konstant overvågning inden for betryggende rammer. AP Pension investerer kundernes pensionsopsparing ud fra et langsigtet perspektiv, og investeringerne tilpasses løbende efter udviklingen på de finansielle markeder. AP Pension er af den opfattelse, at en høj andel af aktier, ejendomme og andre risikobehæftede investeringsaktiver på langt sigt vil give kunderne det højeste afkast på deres pensionsopsparing.

AP Pension investerer endvidere kundernes midler efter prudent-person-princippet, således investeringsstrategien for hvert produkt opfylder, at:

- risikoprofilen er tilpasset, hvad kunden er blevet stillet i udsigt og er tilpas robust over for udsving på de finansielle markeder i forhold til det, som kunden er stillet i udsigt,
- der er en tilpas grad af risikospredning mellem aktivklasser og inden for hver aktivklasse, og at
- der ikke er risici, der er i modstrid med kundernes interesser, så som for stor koncentrations- og likviditetsrisici.

De finansielle markeder – volatilt 2015

Den globale ekspansion fortsatte i 2015 med en vækst i verdensøkonomien på over 3 pct.

Det dækkede dog over markante forskelle. I emerging markets (udviklingslande) er den tid-

ligere meget høje vækst under pres i en række lande, mens udviklingen i den vestlige økonomi er mere robust.

Den tvedelte udvikling mellem den vestlige verden og emerging markets kunne ses på udviklingen på de finansielle markeder. I emerging markets blev valutaerne svækket, aktiemarkederne kom under pres og obligationsrenterne steg. Aktieindekset i emerging markets målt i danske kroner faldt 5 pct., mens det vestlige aktiemarked steg 11 pct. målt i danske kroner.

I Kina er væksten aftagende på grund af omstillingen fra en investeringsdrevet til en forbrugsdrevet økonomi, og der var i løbet af året frygt for en hård vækstmæssig landing, blandt andet på grund af problemer i banksektoren. Samtidig blev en række råvareproducerede lande som Brasilien og Rusland hårdt ramt af faldende råvarepriser, herunder nye kraftige fald på olie i 2015.

I den vestlige verden er udviklingen mere stabil. I USA fortsætter ledigheden med at falde som et tegn på et selv bærende opsving drevet af stigende indkomster. Det kan også ses i en bedring i boligmarkedet og voksende indtjening i virksomhederne.

Europa viser også tegn på fremgang i væksten. Den europæiske centralbanks politik har hjulpet. Det kan ses i meget lave, og i mange tilfælde negative, statsrenter blandt landene i Europa. Det kan også ses på, at bankerne er mere villige til at foretage udlån til virksomheder og forbrugere. Samtidig har svækkelse af euroen også understøttet den europæiske økonomi.

Ekspansionen i USA er dog mere moden end i Europa, hvilket afspejles i den førte pengepolitik. I USA hævede den amerikanske centralbank den ledende pengepolitiske rente, for første gang siden finanskrisen satte ind, i december. Det er nu forventningen, at der vil begynde en meget gradvis stramning af pengepolitikken de kommende år.

Stramningerne i USA står i modsætning til den europæiske centralbank, som i slutningen af 2015 igen lempede pengepolitikken ved at nedsætte den toneangivende rente til -0,3 pct. Den forskelligartede udvikling i pengepolitikken har været en medvirkende årsag til, at euroen i løbet af 2015 blev svækket med 12 pct. i forhold til den amerikanske dollar.

Rentemarkedet var kendetegnet af et meget kraftigt rentefald i Europa i starten af året, som blev afløst af store rentestigninger ved halvåret. Samlet set steg 10-årige danske statsrenter med 0,1 pct. i løbet af 2015.

Obligationsafkast

Den moderate rentestigning i 2015 betød, at markedsafkastet på traditionelle danske stats- og realkreditobligationer lå på 0,2 pct. AP Pension opnåede et afkast, der lå lige over markedsafkastet.

Afkastet for virksomhedsobligationer var negativt som følge af stigende kreditspænd. Det skyldes primært de faldende oliepriser, der førte til stigende risiko blandt udstedere relateret til olieindustrien. Det betød, at markedsafkastet for højrenteobligationer (high yield) gav et markedsafkast på -4,6 pct. målt i dollar.

Inden for højrenteobligationer investerer AP Pension langt størstedelen i kortløbende amerikanske højrenteobligationer med en ekstern forvalter. Denne forvalter opnåede et afkast på 1,1 pct., hvilket var markant over markedsafkastet på -4,6 pct.

Olieprisfaldet førte også til problemer i emerging markets obligationer, hvor en række af de største udstedere har store olieindtægter. Obligationer udstedt i lokal valuta fra emerging markets landene gav et markedsafkast på -5,2 pct. AP Pensions forvalter på området gav et afkast på -5,8 pct., hvilket var lige under markedsafkastet.

Valutarisikoen over for USD på obligationerne afdækkes i stort omfang for at reducere risikoen.

Aktieafkast

De globale aktier gav i 2015 et afkast på 9 pct., mens det for danske aktier blev et meget stærkt år med et afkast på 30,8 pct.

AP Pensions aktiestrategi har et globalt udgangspunkt og er kun i begrænset omfang eksponeret mod det danske aktiemarked.

Valutarisikoen på aktierne afdækkes internt for de største flydende valutaer for at mindske risikoen. Valutaafdækningen har i 2015 haft den konsekvens, at den har reduceret afkastet på grund af styrkelsen af USD, GBP, JPY og CHF.

Markedsafkastet, hvor valutarisikoen afdækkes, var i 2015 på 2 pct., hvilket er væsentligt lavere end markedsafkastet på 9 pct., hvor valutarisikoen ikke afdækkes.

AP Pension har i 2015 opnået et aktieafkast inkl. valutaafdækning på 4,6 pct. Det ligger noget over markedsafkastet på 2 pct. Merafkastet skyldes, at langt hovedparten af de aktivt forvaltede mandater klarede sig bedre end benchmark i 2015 – flere markant bedre end benchmark.

Et eksempel er AP Pensions forvalter på asiatiske aktier, som i 2015 leverede et merafkast

på 18 pct. point i forhold til benchmark. Det skyldes blandt andet en stor vægt af kinesiske aktier i starten af året, hvor kursstigninger var store, og en kraftig neddrøsling af vægten af kinesiske aktier inden kursfaldene begyndte i 2. kvartal.

Ved siden af de aktivt forvaltede aktieinvesteringer er en mindre del af de børsnoterede aktier placeret i passive aktieindeksfonde, hvor fondenes sammensætning og afkast ligner markedsafkastet.

Investeringerne i unoterede aktier – private equity – udgør knap 7,7 pct. af aktieinvesteringerne og gav et tilfredsstillende afkast på 10,0 pct. i 2015.

Investeringsmarkedernes betydning for AP Pensions prognoser

Den usædvanlige udvikling, særligt på rentemarkederne, har medført, at AP Pension har valgt at afvige fra de såkaldte *samfundsforudsætninger*, der ellers ligger til grund for branchens beregning af pensionsprognoser til kunderne.

Det medfører, at AP Pensions pensionsprognoser for de fleste produkttyper er lavere end ved anvendelse af Forsikring & Pensions samfundsforudsætninger, men vi mener, at prognosen derved giver et mere retvisende indtryk af den forventede pension, og at kunderne dermed får bedre mulighed for at planlægge pensionsøkonomien.

Vi vurderer vores prognoseforudsætninger mindst en gang årligt.

Renteafdækning

AP Pension har indgået renteaftaligheder for at sikre sig mod et eventuelt rentefald. De valgte afdækninger har, sammen med AP Pensions obligationsbeholdning bidraget med en følsomhed på investeringsaktiverne. For rentegrupper med høje grundlagsrenter afdækkes renterisiko på forpligtelserne til kunderne fuldt ud, men det blev i midten af 2015 besluttet at have en lave afdækningsgrad i rentegrupperne med lave grundlagsrenter på grund af det ekstremt lave renteniveau, hvilket har bidraget positivt til årets resultat.

Investeringer i landbrug

AP Pension har i 2015 fortsat sine investeringer i dansk landbrug via den hertil oprettede investeringsfond, Dansk Farmland. Den oprindelige ramme på 600 mio. kr. er stort set anvendt, og rammen er i løbet af 2015 øget til 1.200 mio. kr.

Selvom de forpagtere, der har indgået aftale med AP Pension, også kan mærke de faldende

mælke- og svinepriser, er alle bedrifter i god fremdrift, og afkastet i 2015 har levet op til forventningerne.

Dette skyldes bl.a. konceptets kombination af både fornuftigt indkøbte bedrifter med fremtidigt potentiale samt dygtige "best in class"-forpagtere.

Disse kan efter en årrække blive selvejende, såfremt de måtte ønske det til den tid. I mellemtiden opnår AP Pension et stabilt og inflations sikret afkast baseret på konservative opkøbsvilkår.

Investeringer og etik

AP Pensions etiske retningslinjer for investeringer tager afsæt i FN's Global Compact med den tilføjelse, at AP Pension respekterer de forskellige kulturelle baggrunde. FN's Global Compact tager udgangspunkt i følgende punkter:

- Selskaber, der investeres i, skal respektere menneskerettighederne.
- Selskaberne må ikke forhindre ansatte i at organisere sig og forhandle deres arbejdsforhold kollektivt.
- Selskaberne må ikke benytte tvangsarbejde, børnearbejde eller diskriminere sine ansatte.
- Selskabernes produktion og adfærd i øvrigt må ikke udøves på bekostning af miljøforhold.
- Selskaberne må ikke anvende eller medvirke til bestikkelse eller anden form for korrupsion.
- Selskaberne må ikke på nogen måde være involveret i produktion af klyngebomber, anti-personel miner eller våben af lignende karakter, herunder komponenter hertil. Selskaberne må heller ikke være involveret i produktion af kernevåben, biologiske eller kemiske våben.

Grundlæggende ønsker AP Pension at skabe gode investeringsafkast på en etisk forsvarlig platform. Derfor kan regler og retningslinjer ikke tilsidesætte ansvaret for forsvarlige investeringer kombineret med sund fornuft. Selskaber, som overholder alle ovenstående krav, men som på anden vis baserer deres forretningsmodel på uetiske forhold, vil ikke indgå i AP Pensions investeringer.

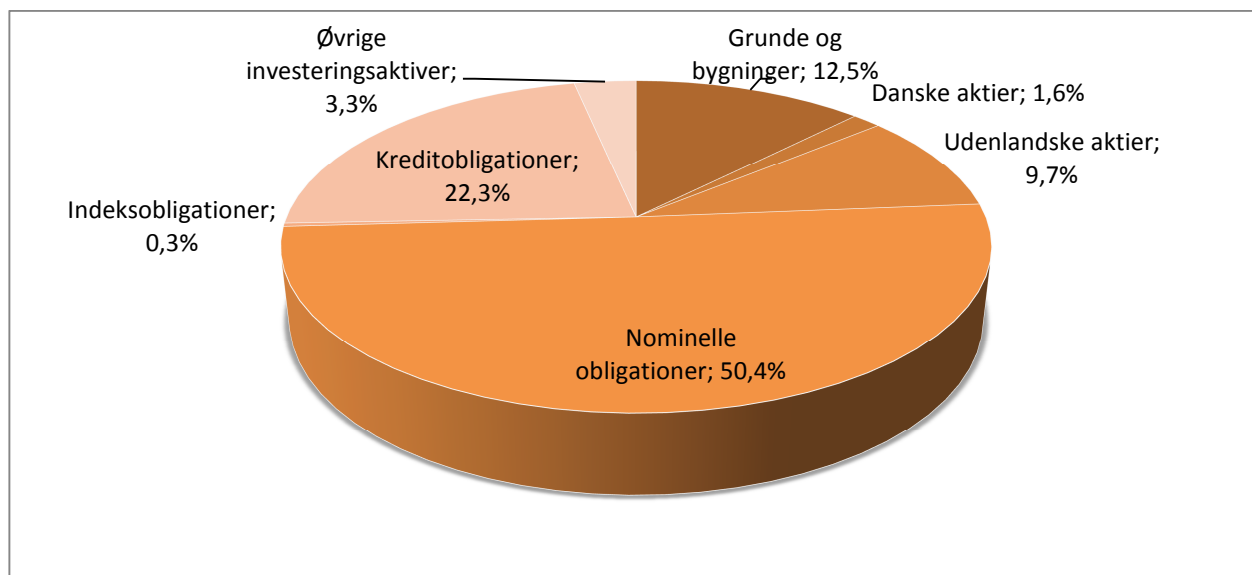
Alle investeringer skal overholde de respektive nationale lovgivninger. Såfremt FN, EU eller den danske stat vælger at boykotte et land, vil AP Pension ikke foretage investeringer i selskaber, der er etableret i dette land eller i selskaber, som vælger ikke at følge denne boykot.

Specifikation af aktiver i gennemsnitsrenteprodukterne og deres afkast til markedsværdi

Alle beløb er anført i hele 1.000 kr.	Markedsværdi		Netto-investering	Afkast i % p.a. før pensionsafkastskat og selskabsskat
	Ultimo 2015	Ultimo 2014		
Grunde og bygninger, der er direkte ejet	5.059.226	4.787.153	-89.604	7,6%
Ejendomsaktieselskaber	2.556.145	2.130.120	297.606	6,0%
Grunde og bygninger i alt	7.615.371	6.917.273	208.002	7,0%
Andre dattervirksomheder	91.587	153.531	-64.371	3,6%
Børsnoterede danske kapitalandele	800.690	574.756	63.414	28,2%
Unoterede danske kapitalandele	153.823	112.506	29.637	8,3%
Børsnoterede udenlandske kapitalandele	5.118.355	3.499.452	1.525.007	2,5%
Unoterede udenlandske kapitalandele	797.755	707.130	18.479	10,3%
Øvrige kapitalandele i alt	6.870.623	4.893.844	1.636.537	6,6%
Statsobligationer (Zone A)	11.302.159	11.048.449	246.654	0,3%
Realkreditobligationer	19.492.944	22.176.118	-2.862.036	0,8%
Indeksobligationer	198.452	157.522	41.290	0,3%
Kreditobligationer investment grade	2.066.563	2.827.008	-777.705	0,7%
Kreditobligationer non investment grade samt emerging markets obligationer	9.728.991	7.101.840	2.526.954	1,6%
Obligationer i alt	42.789.109	43.310.937	-824.843	0,7%
Pantesikrede udlån	2.389.664	1.040.840	1.316.135	2,2%
Øvrige finansielle investeringsaktiver	-1.087.703	-2.584.698	1.496.995	-17,5%
Afledte finansielle instrumenter	2.463.621	7.071.612	-4.256.079	-5,0%

Nøgletallene er beregnet ud fra et tilnærmet tidsvægtet afkast.

Investeringsaktiver i gennemsnitsrenteprodukter til markedsværdi

Andre forhold

Politik for CSR

AP Pension har vedtaget en strategi og politik for investeringer, jf. afsnittet Investeringer og etik på side 14. Derudover tager AP Pension konkret stilling, og har ikke vedtaget en generel politik for aktiviteter vedrørende Corporate Social Responsibility (CSR).

Politik vedr. det underrepræsenterede køn

Formålet med AP Pensions politik er at have en ligelig fordeling af mænd og kvinder på virksomhedens ledelsesniveauer samt i bestyrelsen.

Udgangspunktet er ligeret, ligestilling og lige muligheder for begge køn. Ligestilling på arbejdspladsen handler ikke om at gøre mænd og kvinder ens, men om at bruge kvinders og mænds forskellige ressourcer og bruge den dynamik, som disse forskelligheder skaber. Afgørende er, at lederstillinger fortsat besættes på baggrund af de kvalifikationer, der er behov for i den enkelte stilling.

AP Pension anser en ligelig fordeling for at være til stede, når det underrepræsenterede køn udgør 1/3 eller derover.

AP Pension arbejder på:

- at der i 2018 er ligelig kønsmæssig fordeling på såvel ledelsesgruppeniveau, lederforumniveau, teamlederniveau og i bestyrelsen,
- at AP Pensions medarbejdere oplever, at de, hvad enten de er mænd eller kvinder, har samme muligheder for karriere og lederstillinger,
- at medarbejderne oplever, at AP Pension har en åben og fordomsfri kultur, hvor den enkelte kan udnytte sine kompetencer bedst muligt uanset køn.

Der er to kvinder blandt de generalforsamlingsvalgte medlemmer i AP Pensions bestyrelse. Det er generalforsamlingen, der opstiller og vælger kandidater til bestyrelsen. AP Pensions indflydelse på kønsfordelingen i bestyrelsen er dermed begrænset.

På ledelsesgruppeniveau er andelen af kvinder på 33 pct. og i lederforum på 35 pct. Forventningen er, at dette tal vil være naturligt stigen blandt andet som følge af, at rekrutteringsbasen udgøres af AP Pensions teamledere. På teamlederniveau udgør kvinderne 60 pct.

Medarbejderudvikling

Det er AP Pensions mål at være en attraktiv arbejdsplads, der tiltrækker og fastholder dygtige medarbejdere og ledere. AP Pension lægger vægt på, at medarbejderne har de rette faglige

kompetencer og menneskelige egenskaber, så de kan yde kunderne den bedst mulige service og opfylde de forretningsmæssige mål.

Igennem 2015 har AP Pension, ligesom i 2014, gennemført en række interne uddannelsesaktiviteter om helt konkrete emner, som f.eks. investering og økonomi, men også om mere brede emner, der fokuserer på arbejdsmetoder og forretningsforståelse i forhold til AP Pensions forretningsområder. Uddannelseskonceptet er baseret på medarbejdernes dagligdag og med deres aktive deltagelse, og er på den måde med til at skabe en fælles referenceramme.

Kundeservice og kommunikation

Telefonsamtalen er en vigtig del af vores arbejde med at skabe kundetilfredshed. Mange kunder ringer til os dagligt for at søge råd og vejledning. Når vi har talt med kunden, har kunden mulighed for efterfølgende at tilkendegive på en syv-trins-skala, hvor tilfreds kunden var med samtalen. En samtale tager i gennemsnit 2-3 minutter, og den gennemsnitlige score er på 5,8. Selvom vi er tilfredse med resultatet, har vi et konstant ønske om at følge op på, om vi kan lære noget eller gøre noget bedre i vores dialog med kunden for at skabe en god kundeoplevelse.

For at øge tilstedeværelsen til gavn for kunderne, blev telefon-åbningstiden blev udvidet i 2015, så det nu er muligt for kunderne at kontakte en kundeservice på alle hverdage fra kl. 8.00 til 20.00. Der har ikke været et stort pres på telefonerne i ydertimerne, men vi oplever, at kunderne og vores samarbejdspartnere er glade for muligheden.

Udviklingen af AP Pensions digitale kommunikation og rådgivning er fortsat i 2015. Som en del af AP Pensions nye CRM-løsning, er der udviklet nye kommunikationskoncepter til beslutningstagere, mæglere og delegerede. De første erfaringer er meget positive.

AP Pensions nyhedsbrev har været igennem et designløft, så det nu er optimeret til læsning på mobile enheder. En konsekvens af, at over halvdelen af læserne nu tilgår nyhedsbrevet via en mobil enhed. Nyhedsbrevet har fortsat en meget høj åbningsrate på over 50 pct.

2015 har været året hvor ca. 20.000 kunder modtog en e-mail med deres personlige kick-back-tal. Et resultat af et stadigt større fokus på at udnytte mulighederne for digital og datadrevet kommunikation.

Online rådgivning er i 2015 for alvor slået igennem. En stigende andel af rådgivningerne sker via telefon og pc frem for et fysisk møde. Det betyder, at kunderne i højere grad kan få rådgivning om deres pensionsordning, når og hvor

det passer dem, og uden at skulle møde op til en rådgivningssamtale på f.eks. deres arbejdsplads. Det gør rådgivningen lettere tilgængelig for de kunder, som arbejder i geografiske yderområder, i udlandet eller som gerne vil have f.eks. samlever, ægtefælle eller børn med til mødet med pensionsrådgiveren.

Tilfredsheden med rådgivningssamtalerne er helt i top med en samlet score på 6,3 på en syv-trins-skala. En score der i øvrigt er uafhængig af, om der er tale om en online rådgivning eller et fysisk møde.

Årets loyalitetsmåling blandt AP Pensions firmakunder viste en fortsat høj ambassadørandel og stor tilfredshed med AP Pension som samarbejdspartner.

Loyalitetsmålingen er nu en integreret del af vores nye CRM-løsning. Det giver os nogle unikke muligheder for at agere hurtigt på den enkelte kundes feedback og dermed styrke loyaliteten yderligere.

Det er resultater, som vi er stolte over og som viser, at vores digitale kommunikation og rådgivning er inde i en meget positiv udvikling.

Afgiftsberigtigelse af kapitalpensioner

Folketinget har forlænget muligheden for førtidig afgiftsberigtigelse med skatterabat for kapitalpensioner gennem konvertering til den nye aldersforsikring.

AP Pension gav i både 2014 og 2015 mulighed for, at kunder i AP NetLink kunne benytte konverteringsmuligheden. I 2014 benyttede knap 6.000 kunder sig af muligheden og konverterede depoter for i alt knap 2 mia. kr. I 2015 har yderligere 1.500 kunder valgt at afgiftsberigtige 700 mio. kr.

Andre forretningsområder

Administration og service

AP Pension lægger stor vægt på forretningsområdet administration og service, som består i at administrere pensionskasser og betjene deres medlemmer. Forretningsområdet varetages af datterselskabet AP Pensionservice A/S, som blev oprettet i 1993.

I 2015 har AP Pension administreret den grønlandske pensionskasse SISA og Pensionskassen for teknikum- og diplomingeniører (ISP). I alt drejer det sig om cirka 46.000 pensionsordninger under administration ved årets udgang.

Pensionskasse	Antal medlemmer
SISA	33.000
ISP	13.000
I alt	46.000

Indtægter fra administration udgjorde i 2015 26 mio. kr. mod 38 mio. kr. i 2014.

Efter skat blev resultatet et overskud på 5 mio. kr. i 2015 mod et overskud på 5 mio. kr. året før.

Aftale mellem AP Pension og ISP om partnerskab

Datterselskabet AP Pensionservice A/S indgik i 2013 aftale med Pensionskassen for teknikum- og diplomingeniører (ISP) om outsourcing af ISP's aktiviteter til AP Pension. I 2014 og 2015 har ISP og AP Pension arbejdet sammen om at opfyldes ISP's strategiske formål med samarbejdet, og resultat er meget positivt. Det er lykkedes at reducere de administrative omkostninger og forbedre såvel serviceniveau som produktudbud til ISP's medlemmer.

Aftalen er en del af AP Pensions strategi om at indgå partnerskaber for at sikre lave omkostninger og bedst mulig service til kunderne.

Vi glæder os over, at samarbejdet med ISP fortsætter i 2016.

Syge- og ulykkesforsikring

Syge- og ulykkesforsikring har i regnskabet sin egen resultatpost, som viser, at der i 2015 er et underskud på 130 mio. kr. mod et underskud på 175 mio. kr. i 2014. Syge- og ulykkesforsikringer er tegnet på vilkår, som medfører, at AP Pension kan forhøje præmierne, hvis det skønnes nødvendigt.

I 2015 blev bruttopræmierne fra dette forretningsområde øget til 481 mio. kr. fra 426 mio. kr. i 2014 svarende til en stigning på 12,9 pct.

Bruttoerstatningsudgifterne i 2015 udgjorde 505 mio. kr. svarende til en bruttoerstatningsprocent på 114,6 pct.

De forsikringsmæssige driftsomkostninger udgjorde 86 mio. kr. svarende til en bruttoomkostningsprocent på 19,6 pct. mod 18,1 pct. i 2014.

Ejendomme

Ejendomme er et investeringsområde i AP Pension, som primært varetages af dattervirksomhederne AP Ejendomme ApS og AP Ejendomme

& Projekter ApS og deres associerede virksomheder.

I 2015 havde AP Pension 218 mio. kr. i nettoindtægter fra sine ejendomme mod 232 mio. kr. året før. Investeringsejendomme værdiansættes til dagsværdi efter principperne i bekendtgørelsen om finansielle rapporter for forsikringselskaber og tværgående pensionskasser ved anvendelse af DCF-modellen.

De af ledelsen fastsatte afkastkrav til ejendommene ligger i 2015 på mellem 3,50 pct. og 9,50 pct., hvor hver enkelt ejendoms afkastkrav afhænger af ejendomstype, beliggenhed, leje-forhold og stand.

Værdireguleringen af ejendommene medførte i 2015 en nettoopskrivning på 130 mio. kr. mod en nettoopskrivning på 107 mio. kr. i 2014.

Koncernens samlede gennemsnitlige afkastkrav udgør 6,0 pct. pr. 31. december 2015 mod 5,8 pct. pr. 31. december 2014 for ejendomme værdiansat efter DCF-modellen.

Tabellen neden for viser følsomheden i markedsværdien på ejendommene ved henholdsvis en forøgelse og en nedsættelse af afkastkravene på 0,25 pct.point.

Følsomhed

Ændring i afkastkrav	+0,25 %	-0,25 %
Ændring i markedsværdi	-84 mio. kr.	+92 mio. kr.

Den samlede regnskabsmæssige værdi af ejendommene udgør 4.749 mio. kr. pr. 31. december 2015.

Resultatet af forretningsområdet er tilfredsstillende.

Køb og salg af ejendomme i 2015

I 2015 er der solgt 14 ejendomme til en værdi på 1.358 mio. kr. samt en række ejerlejligheder bl.a. i Nordhavnen og på Otto Mønstedts Plads.

Der er erhvervet fire erhvervsdomiciler samt en erhvervsjendom, der i 2016 ombygges til mindre boligenheder.

Der er desuden igangværende byggerier af boliger på Bryggervej i Aarhus, August Schades Plads i København S samt Kløverbladsgade i Valby. Disse projekter startede alle i 2015 og er færdige i 2016-2017. Den samlede værdi af de indgåede aftaler er 1,5 mia. kr.

Der er via associerede selskaber påbegyndt opførelsen af ejerboliger på Amerika Plads i København Ø samt på Havneøen i Vejle.

Køb og salg af ejendomme i 2016

Der foreligger ingen aftaler om yderligere salg fra porteføljen på nuværende tidspunkt.

Der er indgået betingede aftaler om tre køb af grunde. Betingelserne afklares i løbet af 2016.

Salg af ejerboliger på Amerika Plads i København Ø samt på Havneøen i Vejle vil blive påbegyndt og udlejning af øvrige igangværende byggerier igangsættes i 2016.

Ledespåtegning

Vi har dags dato aflagt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2015 for Foreningen AP Pension f.m.b.a.

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og moderforeningens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultatet. Samtidig er det vores opfattelse, at ledelsesbe-

retningen indeholder en retvisende redegørelse for udviklingen i koncernens og moderforeningens aktiviteter og økonomiske forhold samt en beskrivelse af væsentlige risici og usikkerhedsfaktorer, som koncernen henholdsvis moderforeningen står overfor.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

København, den 9. marts 2016

Direktion

Søren Dal Thomsen

Bo Normann Rasmussen

Bestyrelse

Niels Dengsø Jensen
Formand

Søren Tinggaard
Næstformand

Ola Arvidsson

Anne Mette Boutrup

Michael Budolfsen

Flemming Frost

Ole E. Hansen

Björg Houmøller

Jens Erik Iversen

Maria Kofod Larsen

Karsten Laursen

Jesper Loiborg

Lasse Nyby

Jørgen Wisborg

Jens Muff Wissing

Intern revisions påtegning

Jeg har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for Foreningen AP Pension f.m.b.a. for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2015. Koncernregnskabet og årsregnskabet aflægges efter lov om finansiel virksomhed.

Den udførte revision

Revisionen er udført på grundlag af Finanstilsynets bekendtgørelse om revisionens gennemførelse i finansielle virksomheder mv. samt finansielle koncerner og efter internationale revisionsstandarder. Dette kræver, at jeg planlægger og udfører revisionen med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation.

Revisionen er udført i henhold til den arbejdsdeling, der er aftalt med ekstern revision, og har omfattet vurdering af etablerede forretningsgange og interne kontroller, herunder den af ledelsen tilrettelagte risikostyring, der er rettet mod rapporteringsprocesser og væsentlige forretningsmæssige risici.

Ud fra væsentlighed og risiko har jeg stikprøvevis efterprøvet grundlaget for beløb og øvrige oplysninger i årsregnskabet.

Revisionen har endvidere omfattet vurdering af, om ledelsens valg af regnskabspraksis er passende, om de af ledelsen udøvede regnskabsmæssige skøn er rimelige samt den samlede præsentation af årsregnskabet.

Jeg har deltaget i revisionen af de væsentlige og risikofyldte områder, og det er min opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for min konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er min opfattelse, at de etablerede forretningsgange og interne kontroller, herunder den af ledelsen tilrettelagte risikostyring, der er rettet mod selskabets rapporteringsprocesser og væsentlige forretningsmæssige risici, fungerer tilfredsstillende.

Det er tillige min opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og moderforeningens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2015 samt resultatet af koncernens og moderforeningens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2015 i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Jeg har i henhold til lov om finansiel virksomhed gennemlæst ledelsesberetningen.

Jeg har ikke foretaget yderligere handlinger i tillæg til den udførte revision af årsregnskabet.

Det er på denne baggrund min opfattelse, at oplysningerne i ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet.

København, den 9. marts 2016

Ole Helbo Esbensen
Revisionschef

Den uafhængige revisors påtegning

Til medlemmerne i Foreningen AP Pension f.m.b.a.

Den uafhængige revisors erklæringer

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for Foreningen AP Pension f.m.b.a. for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2015 der omfatter resultatopgørelse, totalindkomst-opgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis. Koncernregnskabet og årsregnskabet aflægges efter lov om finansiel virksomhed.

Ledelsens ansvar for koncernregnskabet og årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Revisors ansvar

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om årsregnskabet på grundlag af vores revision. Vi har udført revisionen i overensstemmelse med internationale standarder om revision og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning. Dette kræver, at vi overholder etiske krav samt planlægger og udfører revisionen for at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet er uden væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter udførelse af revisionshandlinger for at opnå revisionsbevis for beløb og oplysninger i årsregnskabet. De valgte revisionshandlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurdering af risici for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurde-

ringen overvejer revisor intern kontrol, som er relevant for virksomhedens udarbejdelse af et årsregnskab, der giver et retvisende billede. Formålet hermed er at udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke at udtrykke en konklusion om effektiviteten af virksomhedens interne kontrol. En revision omfatter endvidere vurdering af, om ledelsens valg af regnskabspraksis er passende, om ledelsens regnskabsmæssige skøn er rimelige samt den samlede præsentation af årsregnskabet.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og moderforeningens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2015 samt af resultatet af koncernens og moderforeningens aktiviteter for regnskabsåret 2015 i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed, og at ledelsesberetningen indeholder en retvisende redegørelse i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Vi har i henhold til lov om finansiel virksomhed gennemlæst ledelsesberetningen. Vi har ikke foretaget yderligere handlinger i tillæg til den udførte revision af årsregnskabet.

Det er på denne baggrund vores opfattelse, at oplysningerne i ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet.

København, den 9. marts 2016

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 33 96 35 56

Jacques Peronard
statsautoriseret revisor

Kasper Bruhn Udum
statsautoriseret revisor

Koncernregnskab

Resultatopgørelse og totalindkomstopgørelse

Note Alle beløb er anført i hele 1.000 kr.		2015	2014
1	Bruttopræmier	6.643.359	6.611.829
	Afgivne forsikringspræmier	-1.189	-1.251
	Præmier f.e.r., i alt	6.642.170	6.610.578
14	Indtægter fra associerede virksomheder	495.917	181.282
	Indtægter af investeringsejendomme	217.976	232.458
	Renteindtægter og udbytter mv.	3.719.924	2.396.986
2	Kursreguleringer	-1.579.328	7.848.248
	Renteudgifter	-6.636	-20.021
	Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed	-247.904	-209.193
	Investeringsafkast, i alt	2.599.949	10.429.760
3	Pensionsafkastskat	-280.552	-1.546.277
	Investeringsafkast efter pensionsafkastskat	2.319.397	8.883.483
4	Udbetalte ydelser	-6.255.040	-6.400.733
	Modtaget genforsikringsdækning	19.878	19.308
	Ændring i erstatningshensættelser	0	466
	Forsikringsydelse f.e.r., ialt	-6.235.162	-6.380.959
19	Ændring i livsforsikringshensættelser	885.958	-2.744.822
	Ændring af genforsikringsandel i livsforsikringshensættelser	-12.683	-5.624
	Ændring i livsforsikringshensættelser f.e.r., i alt	873.275	-2.750.446
20	Ændring i kollektivt bonuspotentiale	-442.649	-1.380.032
21	Ændring i særlige bonushensættelser	16.562	12.912
	Bonus, i alt	-426.087	-1.367.120
22	Ændring i hensættelser for unit-linked kontrakter	-2.613.510	-4.154.551
5	Erhvervsomkostninger	-45.524	-42.405
	Administrationsomkostninger	-189.409	-222.614
	Provisioner og gevinstandele fra genforsikringselskaber	-77	0
	Omkostninger overført til andre forretningsområder	55.886	117.988
	Forsikringsmæssige driftsomkostninger f.e.r., i alt	-179.124	-147.031
6	Overført investeringsafkast	-72.666	-132.091
	FORSIKRINGSTEKNISK RESULTAT	308.293	561.863
7	FORSIKRINGSTEKNISK RESULTAT AF SYGE- OG ULYKKESFORSIKRING	-130.181	-174.571
6	Egenkapitalens investeringsafkast	55.579	136.711
8	Andre ordinære indtægter og omkostninger	3.768	6.421
	RESULTAT FØR SKAT	237.459	530.424
9	Skat	-63.403	-108.975
	ÅRETS RESULTAT	174.056	421.449
	Minoritetsinteresser	0	-4.610
	KONCERNRESULTAT	174.056	416.839
	Årets resultat	174.056	416.839
	Opskrivning af omvurderede aktiver efter pensionsafkastskat og henlæggelse til de forsikrede	0	0
	Anden totalindkomst i alt, jf. egenkapitalopgørelsen	0	0
	ÅRETS TOTALINDKOMST	174.056	416.839

Balance pr. 31.12.

Aktiver

Alle beløb er anført i hele 1.000 kr.		2015	2014
10	IMMATERIELLE AKTIVER	148.295	118.242
11	Driftsmidler	13.572	7.201
12	Domicilejendomme	314.373	283.987
	MATERIELLE AKTIVER, I ALT	327.945	291.188
13	Investeringsjendomme	3.863.843	4.259.597
14	Kapitalandele i associerede virksomheder	1.262.872	1.018.757
	Investeringer i associerede virksomheder, i alt	1.262.872	1.018.757
	Kapitalandele	4.930.430	3.038.628
	Investeringsforeningsandele	7.311.877	8.373.672
	Obligationer	38.512.099	42.255.947
	Pantesikrede udlån	3.257.086	1.809.648
	Andre udlån	1.826	3.507
34	Øvrige	5.309.040	7.240.845
	Andre finansielle investeringsaktiver, i alt	59.322.358	62.722.247
15	INVESTERINGSAKTIVER, I ALT	64.449.073	68.000.601
16	INVESTERINGSAKTIVER TILKNYTTET UNIT-LINKED KONTRAKTER	35.805.528	33.235.054
	Genforsikringsandele af livsforsikringshensættelser	351.496	344.711
	Genforsikringsandele af hensættelser til forsikringskontrakter, i alt	351.496	344.711
	Tilgodehavender hos forsikringstagere	96.646	90.760
	Tilgodehavender i forbindelse med direkte forsikringskontrakter, i alt	96.646	90.760
	Tilgodehavender hos forsikringsvirksomheder	0	973
	Andre tilgodehavender	274.806	234.566
	TILGODEHAVENDER, I ALT	722.948	671.010
	Aktuelle skatteaktiver	202.537	66.568
	Pensionsafkastskat	149.287	0
	Likvide beholdninger	255.790	238.180
	ANDRE AKTIVER, I ALT	607.614	304.748
	Tilgodehavende renter	568.342	514.203
	Andre periodeafgrænsningsposter	82.716	95.849
	PERIODEAFGRÆSNINGSPOSTER, I ALT	651.058	610.052
	AKTIVER, I ALT	102.712.461	103.230.895

Balance pr. 31.12.**Passiver**

Alle beløb er anført i hele 1.000 kr.		2015	2014
	Grundkapital	500.964	500.963
	Overført overskud	2.954.148	2.780.093
	Foreslået udbytte	0	0
	KONCERNENS ANDEL AF EGENKAPITAL	3.455.112	3.281.056
17	EGENKAPITAL I ALT	3.455.112	3.281.056
18	ANSVARLIG LÅNEKAPITAL	90.000	90.000
	Præmiehensættelser	0	26
	Garanterede ydelser	37.375.453	39.862.947
	Bonuspotentiale på fremtidige præmier	366.343	366.038
	Bonuspotentiale på fripolicydelser	11.030.123	9.441.880
19	Livsforsikringshensættelser, i alt	48.771.919	49.670.865
	Erstatningshensættelser	2.111.899	1.814.508
20	Kollektivt bonuspotentiale	5.053.922	4.588.565
21	Særlige bonushensættelser	274.166	290.727
	Hensættelser til bonus og præmierabatter	53.141	35.209
22	Hensættelser til unit-linked kontrakter	35.405.822	32.794.497
	HENSÆTTELSER TIL FORSIKRINGS- OG INVESTERINGSKONTRAKTER, I ALT	91.670.869	89.194.397
	Udskudte skatteforpligtelser	146.916	130.425
23	Andre hensættelser	6.925	14.012
	HENSATTE FORPLIGTELSE, I ALT	153.841	144.437
	Gæld i forbindelse med direkte forsikring	247.552	150.138
	Gæld i forbindelse med genforsikring	18.241	14.442
24	Gæld til kreditinstitutter	1.348.139	5.594.835
	Aktuelle skatteforpligtelser	8.324	517
	Anden gæld	5.554.031	4.607.059
	GÆLD, I ALT	7.176.287	10.366.991
	PERIODEAFGRÆNSNINGSPOSTER	166.352	154.014
	PASSIVER, I ALT	102.712.461	103.230.895

- 25 Sikkerhedsstillelser
- 26 Eventualaktiver og -forpligtelser
- 27 Personaleomkostninger, nærtstående parter og revisionshonorarer
- 28 Bestyrelsens og direktionens ledelseshverv
- 29 Konsoliderede virksomheder
- 30 Aktiebeholdning
- 31 Følsomhedsoplysninger
- 32 Investeringer og etik
- 33 Oplysninger om aktieplaceringer
- 34 Finansielle derivater
- 35 Femårsoversigt
- 36 Risikooplysninger

Egenkapitaloppgørelse

Note Alle beløb er anført i hele 1.000 kr.

Egenkapitaloppgørelse 31.12.2015	Grund- kapital	Overført overskud	Foreslået udbytte	I alt
Egenkapital 01.01.2015	500.963	2.780.093	0	3.281.056
Udbetalt udbytte i perioden		0	0	0
Årets resultat	0	174.056	0	174.056
Værdiregulering af omvurderede aktiver til dagsværdi		24.231		24.231
Pensionsafkastskat af opskrivninger		-3.708		-3.708
Ovf. til kollektivt bonuspotentiale efter pensionsafkastskat		-22.708		-22.708
Ovf. til hensættelser til unit linked kontrakter efter pensionsafkastskat		2.185		2.185
Anden totalindkomst	0	0	0	0
Egenkapital i alt 31.12.2015	500.963	2.954.149	0	3.455.112

Egenkapitaloppgørelse 31.12.2014	Grund- kapital	Overført overskud	Foreslået udbytte	I alt
Egenkapital 01.01.2014	500.963	2.363.254	0	2.864.217
Udbetalt udbytte i perioden		0	0	0
Årets resultat	0	416.839	0	416.839
Værdiregulering af omvurderede aktiver til dagsværdi		49.527		49.527
Pensionsafkastskat af opskrivninger		-7.578		-7.578
Ovf. til kollektivt bonuspotentiale efter pensionsafkastskat		-27.573		-27.573
Ovf. til hensættelser til unit linked kontrakter efter pensionsafkastskat		-14.376		-14.376
Anden totalindkomst	0	0	0	0
Egenkapital i alt 31.12.2014	500.963	2.780.093	0	3.281.056

Noter

Note Alle beløb er anført i hele 1.000 kr.		2015	2014
1	Bruttopræmier		
	Løbende præmier	4.063.717	4.154.018
	Engangspræmier	2.848.480	2.735.126
	Arbejdsmarkedsbidrag	-268.838	-277.315
	Bruttopræmier	6.643.359	6.611.829
	Individuelt tegnede forsikringskontrakter	1.145.031	705.891
	Forsikringskontrakter tegnet som led i et ansættelsesforhold	5.214.845	5.676.086
	Gruppelivskontrakter	552.321	507.167
	Arbejdsmarkedsbidrag	-268.838	-277.315
	Bruttopræmier	6.643.359	6.611.829
	Kontrakter med bonusordning	2.901.198	3.342.847
	Unit-linked kontrakter	3.742.161	3.268.982
	Bruttopræmier	6.643.359	6.611.829
	Præmieindtægten vedrører udelukkende direkte dansk forretning		
	Antal forsikrede (stk.)		
	Individuelt tegnede forsikringskontrakter	20.168	19.543
	Forsikringskontrakter tegnet som led i et ansættelsesforhold	102.526	101.109
	Gruppelivskontrakter	186.608	190.369
2	Kursreguleringer		
	Investeringsejendomme	129.635	107.374
	Kapitalandele	-58.546	2.936.611
	Investeringsforeningsandele	-485.201	117.602
	Obligationer	-457.966	2.490.129
	Pantesikrede udlån	105	0
	Andre udlån	-45.030	3.509
	Anfordringstilgodehavende	-3.360	22.960
	Øvrige	-658.965	2.170.063
	Kursreguleringer	-1.579.328	7.848.248
3	Pensionsafkastskat		
	Individuel PAL	-446.627	-899.515
	Institut PAL	132.925	-668.763
	Regulering vedrørende tidligere år	33.150	22.001
	Pensionsafkastskat	-280.552	-1.546.277
4	Udbetalte ydelser		
	Forsikringssummer ved død	-209.359	-228.363
	Forsikringssummer ved kritisk sygdom	-4.964	-5.150
	Forsikringssummer ved invaliditet	-12.250	-12.093
	Forsikringssummer ved udløb	-273.576	-450.723
	Pensions- og renteydelser	-1.553.140	-1.491.960
	Tilbagekøb*	-3.864.085	-3.905.796
	Kontant udbetalte bonusbeløb	-337.666	-306.648
	Udbetalte ydelser	-6.255.040	-6.400.733
	*) Indeholder for hele 2015 ca. 250 mio.kr. (2014: 750 mio.kr.) vedrørende straksafgiftsberigtigelse af kapitalpensioner.		
5	Erhvervelsesomkostninger		
	Provisioner af selskabets direkte kontrakter	-3.122	-3.068
	Andre erhvervelsesomkostninger	-42.402	-39.337
	Erhvervelsesomkostninger	-45.524	-42.405
6	Egenkapitalens investeringsafkast og overført investeringsafkast		
	Forrentning af egenkapitalen	55.579	136.711
	Investeringsafkast af syge- og ulykkesforsikring	17.087	-4.620
	Overført investeringsafkast	72.666	132.091

Noter

Note	Alle beløb er anført i hele 1.000 kr.	2015	2014
7	Forsikringsteknisk resultat af syge- og ulykkesforsikring		
	Præmieindtægter		
	Bruttopræmier	481.353	425.985
	Afgivne forsikringspræmier	-24.544	-24.878
	Ændring i præmiehensættelser	26	1
	Præmieindtægter f.e.r., i alt	456.835	401.108
	Forsikringsteknisk rente	-6.891	-12.997
	Erstatningsudgifter		
	Udbetalte erstatninger	-234.106	-213.765
	Modtaget genforsikringsdækning	19.542	30.214
	Ændring i erstatningshensættelser	-271.320	-208.353
	Ændring i genforsikringsandel af erstatningshensættelser	19.468	30.236
	Erstatningsudgifter f.e.r., i alt	-466.416	-361.668
	Bonus og præmierabatter	-40.306	-12.357
	Forsikringsmæssige driftsomkostninger		
	Erhvervelsesomkostninger	-31.794	-29.074
	Administrationsomkostninger	-54.570	-45.653
	Provisioner og gevinstandele fra genforsikringselskaber	3.405	2.960
	Forsikringsmæssige driftsomkostninger f.e.r., i alt	-82.959	-71.767
	Investeringsafkast	9.556	-116.890
	Forsikringsteknisk resultat af syge- og ulykkesforsikring	-130.181	-174.571
	Bruttoerstatningsudgifter		
	Erstatningsudgifter vedrørende skader indtruffet i perioden	-468.500	-443.289
	Afløbsresultat vedrørende skader indtruffet i tidligere regnskabsår	-36.926	21.171
	Bruttoerstatningsudgifter	-505.426	-422.118
	Genforsikringens andel af erstatningsudgifter		
	Erstatningsudgifter vedrørende skader indtruffet i perioden	61.883	78.457
	Afløbsresultat vedrørende skader indtruffet i tidligere regnskabsår	-22.873	-18.007
	Genforsikringens andel af erstatningsudgifter	39.010	60.450
	Erstatningsudgifter f.e.r., i alt	-466.416	-361.668
	Afløbsresultat for egen regning	-59.799	3.164
	Ændring i erstatningshensættelser		
	Ændring i bruttoerstatningshensættelser i alt	-285.742	-333.620
	Ændring i hensættelser for løbende ydelser som følge af diskontering overført til <i>Forsikringsteknisk rente og Investeringsafkast</i>	14.422	125.267
	Ændring i erstatningshensættelser	-271.320	-208.353
	Bruttoerstatningsudgifter		
	Antallet af erstatninger	859	569
	Gennemsnitlig erstatning for indtrufne skader (1.000 kr.)	528	753
	Erstatningsfrekvens	0,3%	0,4%
	Forsikringsteknisk rente		
	Beregnet forsikringsteknisk rente af forsikringsmæssige hensættelser	21.461	13.668
	Diskontering af erstatningshensættelser overført fra <i>Ændring i erstatningshensættelser</i>	-28.352	-26.665
	Forsikringsteknisk rente	-6.891	-12.997
	Investeringsafkast		
	Investeringsafkast vedrørende regnskabsperioden	17.087	-4.620
	Overført til Forsikringsteknisk rente	-21.461	-13.668
	Diskontering af erstatningshensættelser overført fra <i>Ændring i erstatningshensættelser</i>	13.930	-98.602
	Investeringsafkast	9.556	-116.890

Noter

Note Alle beløb er anført i hele 1.000 kr.		2015	2014
8	Andre ordinære indtægter og omkostninger		
	Andre ordinære indtægter	134.875	126.224
	Andre ordinære udgifter	-131.107	-119.803
	Andre ordinære indtægter og omkostninger	3.768	6.421
	Posten vedrører primært pensionskasseadministration og andre it-ydelser		
9	Skat		
	Aktuel selskabsskat af årets indkomst	-51.396	-117.040
	Koncernintern skatteudligning vedrørende regnskabsåret	0	-2.323
	Ændring i udskudt skat vedrørende tidligere år	6.632	0
	Ændring i udskudt skat	-17.681	7.533
	Regulering til aktuel skat, tidligere år	-2.592	2.047
	Koncernintern regulering vedrørende tidligere perioder	1.634	808
	Skat	-63.403	-108.975
10	Immaterielle aktiver		
	Kostpris primo	309.886	304.702
	Tilgang	59.239	-41.744
	Afgang	0	46.928
	Kostpris ultimo	369.125	309.886
	Afskrivninger primo	-191.644	-208.231
	Afgang	-29.105	41.744
	Afskrivninger i året	-81	-25.157
	Afskrivninger ultimo	-220.830	-191.644
	Immaterielle aktiver	148.295	118.242
11	Driftsmidler		
	Kostpris primo	38.465	37.692
	Tilgang	9.225	3.455
	Afgang	-4.223	-2.682
	Kostpris ultimo	43.467	38.465
	Afskrivninger primo	-31.265	-30.738
	Afskrivninger i året	-5.050	-349
	Afgang i året	6.420	-177
	Afskrivninger ultimo	-29.895	-31.264
	Driftsmidler	13.572	7.201
12	Domicilejendomme		
	Regnskabsmæssig værdi primo	283.987	278.408
	Tilgang	0	24
	Årets op- og nedskrivninger	30.386	5.555
	Domicilejendomme	314.373	283.987
13	Investeringsjendomme		
	Regnskabsmæssig værdi primo	4.887.077	5.255.779
	Tilgang	1.596.745	211.607
	Afgang	-1.818.724	-675.312
	Årets op- og nedskrivninger	84.032	95.003
	Investeringsjendomme	4.749.130	4.887.077
	Heraf indregnet under investeringsaktiver tilknyttet unit-linked kontrakter, jf. note 16	-885.287	-627.480
	I alt	3.863.843	4.259.597
	Afkastprocenter, der er lagt til grund ved fastsættelse af værdiansættelse til dagsværdi efter DCF-modellen:		
	Vægtet gennemsnit	6,0%	5,8%
	Vægtet gennemsnit erhvervsjendomme	6,0%	6,2%
	Vægtet gennemsnit boligejendomme	5,5%	4,9%
	På udvalgte ejendomme har der været eksterne eksperter involveret i værdiansættelsen		

Noter

Note Alle beløb er anført i hele 1.000 kr.		2015	2014
14	Kapitalandele i associerede virksomheder		
	Regnskabsmæssig værdi primo	1.580.820	1.278.240
	Tilgang	358.908	97.992
	Afgang	-65.100	0
	Resultat indregnet via resultatopgørelsen	495.917	181.282
	Resultat indregnet via anden totalindkomst	-6.155	43.972
	Udbytte	-172.167	-20.666
	Kapitalandele i associerede virksomheder	2.192.223	1.580.820
	Heraf indregnet under investeringsaktiver tilknyttet unit-linked kontrakter, jf. note 16	-929.351	-562.063
	I alt	1.262.872	1.018.757
15	Investeringsaktiver i alt		
	Specifikation af aktiver og deres afkast til markedsværdi fremgår af figuren på side 15 i ledelsesberetningen.		
16	Investeringsaktiver tilknyttet unit-linked kontrakter		
	Investeringssejendomme	885.287	627.480
	Kapitalandele i associerede virksomheder	929.351	562.063
	Kapitalandele	15.226.462	13.573.258
	Investeringsforeningsandele	10.624.564	9.424.243
	Obligationer	8.139.770	9.039.052
	Anfordringstilgodehavender	94	8.958
	Investeringsaktiver tilknyttet unit-linked kontrakter	35.805.528	33.235.054
17	Egenkapital, skyggekonto og sikkerhedsfonde		
	Koncernens andel af egenkapital	3.455.112	3.281.056
	Skyggekonto (AP Pension livsforsikringsaktieselskab - egenkapital)		
	Saldo primo	746.349	1.083.147
	Nedskrivning	-746.349	-28.435
	Anvendt/henlagt i perioden	0	-308.363
	Saldo ultimo	0	746.349
	Sikkerhedsfond og ubeskattet egenkapital		
	Af sikkerhedsfonden er 137.712 t.kr. henlagt af ubeskattede midler.		
	Egenkapitalen i Finanssektorens Pensionskasse blev i forbindelse med fusion pr. 1. januar 2012 indskudt uden aktuel skattebetaling i overensstemmelse med reglerne i selskabskatteloven.		
	Hvis egenkapitalen nedbringes til mindre end 2.643 mio.kr., vil det udløse genbeskatning med op til 238 mio. kr.svarende til skat af den fra FSP indskudte egenkapital pr. 1. januar 2012.		
	Jf. regnskabsbekendtgørelsens § 76 er der ikke afsat udskudt skat af den ubeskattede del af sikkerhedsfonden eller den ved fusionen erhvervede ikke-selskabsbeskattede egenkapital, idet ledelsen med baggrund i realiserede resultater siden 2012 og forventninger til de kommende år ikke forventer, at der indtræffer en situation, der vil udløse beskatning.		
18	Ansvarlig lånekapital	90.000	90.000
	Lånet er ydet i overensstemmelse med reglerne om supplerende kapital i lov om finansiel virksomhed. Lånet er denomineret i danske kroner.		
	Lånet er uamortisabelt og udløber den 15. september 2017.		
	Dog forfalder lånet til betaling uden Finanstilsynets tilladelse, hvis AP Pension livsforsikringsaktieselskab træder i likvidation, erklæres konkurs eller omdannes til en virksomhed, der ikke er omfattet af den danske finansielle lovgivning.		
	Ved opgørelsen af basiskapitalen er lånet medregnet med 50% som følge af restløbetiden.		
	Lånet overstiger ikke 50% af kapitalkravet AP Pension livsforsikringsaktieselskab.		
	Rentesatsen er 4,8666 %, og renten har udgjort	4.380	4.380

Noter

Note Alle beløb er anført i hele 1.000 kr.

2015

2014

19 Livsforsikringshensættelser							
Livsforsikringshensættelser primo			49.670.865				46.895.544
Overført til erstatningshensættelser primo			-12.987				0
Akkumuleret værdiregulering primo			-8.904.441				-5.724.054
Retrospektive hensættelser primo			40.753.437				41.171.490
Bruttopræmier			2.901.199				3.342.847
Rentetilskrivning			1.557.985				1.327.540
Forsikringsydelse			-3.516.172				-3.817.272
Omkostningstillæg efter tilskrivning af omkostningsbonus			-148.273				-138.472
Risikogevinst efter tilskrivning af risikobonus			-115.130				-30.786
Overført til/fra unit-linked kontrakter			-420.874				-1.135.950
Overført til/fra særlige bonushensættelser			1.483				34.959
Andet			-1				12.068
Retrospektive hensættelser ultimo			41.013.654				40.766.424
Akkumuleret værdiregulering ultimo			7.758.265				8.904.441
Livsforsikringshensættelser			48.771.919				49.670.865
Fordeling af ændring i livsforsikringshensættelserne							
Ændring i garanterede ydelser			2.487.494				-3.334.122
Ændring i bonuspotentiale på fremtidige præmier			-306				170.493
Ændring i bonuspotentiale på fripolicydelser			-1.588.243				388.308
I alt			898.945				-2.775.321
Overført til syge- og ulykkesforsikringer			-12.987				0
Overført fra særlige bonushensættelser til livsforsikringshensættelser			0				30.499
Resultatført ændring i livsforsikringshensættelserne			885.958				-2.744.822
Forhøjelser af garanterede ydelser som følge af garanteret tilbagekøbsværdi							
Der er ingen forhøjelser af de garanterede ydelser som følge af garanteret tilbagekøbsværdi.							
Forhøjelser af bonuspotentiale på fremtidige præmier, jf. regnskabsbek. §66, stk. 7 og 8			22.351				35.917
Forhøjelser af bonuspotentiale på fripolicydelser, jf. regnskabsbek. §66, stk. 7 og 8			7.742.613				8.888.817
Fordeling af livsforsikringshensættelser efter rentegrupper for de forsikringsbestande der er omfattet af bekendtgørelse om kontributionsprincippet 31.12.2015:							
	Garanterede ydelser	Bonuspotentiale på fremtidige præmier	Bonuspotentiale på fripolicydelser	I alt	Skygge-konto	Kollektivt bonuspotentiale	Bonusgrad
AIA R1-FSP 1,00%	642.649	0	84.220	726.869	0	54.682	7,6%
R2 1,00%-2,00%	3.605.312	308.704	203.865	4.117.881	0	898.021	22,7%
AIA 1,00%-2,00%	7.923.177	0	706.818	8.629.995	0	1.277.500	15,0%
FSP 2,00-3,00%	5.010.190	3.681	51.584	5.065.455	0	422.958	11,1%
R3 2,00%-3,00%	1.838.767	35.698	2.701	1.877.166	0	362.736	22,2%
R4 3,00%-4,00%	4.299.828	15.843	56.634	4.372.305	0	332.561	9,7%
R5 4,00%-5,00%	13.559.590	2.417	642	13.562.649	0	845.727	9,9%
I alt	36.879.513	366.343	1.106.464	38.352.320	0	4.194.185	
Risikogrupper					0	190.061	
Omkostningsgrupper					0	1.005	
I alt					0	4.385.251	

Noter

Note Alle beløb er anført i hele 1.000 kr.

2015

2014

19 Livsforsikringshensættelser (fortsat)

Fordeling af livsforsikringshensættelser efter rentegrupper for de forsikringsbestande der er omfattet af bekendtgørelse om kontributionsprincippet 31.12.2014:

	Garanterede ydelser	Bonuspotentiale på fremtidige præmier	Bonuspotentiale på fripolice-ydelser	I alt	Skygge-konto	Kollektivt bonuspotentiale	Bonusgrad
FSP 1,00%-2,00%	87.944	2.555	3.507	94.006	0	16.918	19,5%
AIA R1-FSP 1,00%	730.987	0	68.625	799.612	0	45.460	5,7%
R2 1,00%-2,00%	3.837.447	304.990	156.086	4.298.523	0	849.411	21,0%
AIA 1,00%-2,00%	8.337.887	0	455.658	8.793.545	0	1.229.476	14,3%
FSP 2,00-3,00%	6.544.098	5.471	68.681	6.618.250	747.626	314.256	6,2%
R3 2,00%-3,00%	2.054.512	36.311	1.708	2.092.531	0	322.160	18,2%
FSP 3,00%-4,00%	15.182	26	148	15.356	0	1.155	9,5%
R4 3,00%-4,00%	3.503.279	14.648	177	3.518.104	11.658	194.632	7,5%
FSP 4,00%-5,00%	581.422	22	422	581.866	0	48.960	13,6%
R5 4,00%-5,00%	13.731.560	2.015	90	13.733.665	0	702.295	8,4%
I alt	39.424.318	366.038	755.102	40.545.458	759.284	3.724.723	
Risikogrupper					0	150.928	
Omkostningsgrupper					0	1.326	
I alt					759.284	3.876.977	

Fordeling af livsforsikringshensættelser efter forsikringskontrakternes oprindelige grundlagsrenter ultimo for de forsikringsbestande, der ikke er omfattet af bekendtgørelse om kontributionsprincippet 31.12.2015:

	Garanterede ydelser	Bonuspotentiale på fremtidige præmier	Bonuspotentiale på fripolice-ydelser	I alt		
AP Stabil 0%	0	0	9.923.475	9.923.475	668.671	6,7%
Gruppeliv mv. 0%	453.274	0	184	453.458	0	0,0%
>5,00%	42.666	0	0	42.666	0	0,0%
	495.940	0	9.923.659	10.419.599	668.671	

Fordeling af livsforsikringshensættelser efter forsikringskontrakternes oprindelige grundlagsrenter ultimo for de forsikringsbestande, der ikke er omfattet af bekendtgørelse om kontributionsprincippet 31.12.2014:

	Garanterede ydelser	Bonuspotentiale på fremtidige præmier	Bonuspotentiale på fripolice-ydelser	I alt		
AP Stabil 0%	0	0	8.686.771	8.686.771	711.588	8,2%
Gruppeliv mv. 0%	383.542	0	7	383.549	0	0,0%
>5,00%	55.087	0	0	55.087	0	0,0%
	438.629	0	8.686.778	9.125.407	711.588	

Noter

Note Alle beløb er anført i hele 1.000 kr. 2015 2014

20	Kollektivt bonuspotentiale	2015	2014
	Saldo primo	4.588.565	3.180.960
	Periodens ændring - indregnet via resultatopgørelsen	442.649	1.380.032
	Periodens ændring - indregnet via anden totalindkomst	22.708	27.573
	Kollektivt bonuspotentiale	5.053.922	4.588.565

21	Særlige bonushensættelser	2015	2014
	Saldo primo	290.727	333.839
	Forrentning	18.026	18.309
	Overført til/fra særlig bonuskapital (særlige bonushensættelser) for perioden	-34.587	-61.421
	Saldo ultimo	274.166	290.727
	Skyggekonto (AP Pension livsforsikringsaktieselskab - særlige bonushensættelser)		
	Saldo primo	12.935	40.680
	Nedskrivning	-12.935	-5.660
	Anvendt/henlagt for året	0	-22.085
	Saldo ultimo	0	12.935

22	Hensættelser til unit-linked kontrakter	2015	2014
	Hensættelser for unit-linked kontrakter	32.794.497	28.625.570
	Akkumuleret værdiregulering primo	0	0
	Retrospektive hensættelser primo	32.794.497	28.625.570
	Bruttopræmier	3.742.160	3.268.981
	Rentetilskrivning	1.223.429	2.377.891
	Forsikringsydelse	-2.729.514	-2.583.461
	Omkostningstillæg	-74.490	-75.468
	Risikogevinst	5.117	17.748
	Omvælgsbonus	0	163
	Overført til/fra særlige bonushensættelser	23.750	26.469
	Overførsel til bonusberettigede kontrakter	420.874	1.135.950
	Andet	-1	654
	Retrospektive hensættelser ultimo	35.405.822	32.794.497
	Akkumuleret værdiregulering ultimo	0	0
	Hensættelser til unit-linked kontrakter	35.405.822	32.794.497

23	Andre hensættelser	2015	2014
	Posten omfatter resterende hensat forpligtelse til kontrakter på i alt oprindeligt 67 mio.kr.		
	Forpligtelsen omfatter kontrakt med FSP's tidligere outsourcingleverandør Forca, samt huslejekontrakt på FSP's tidligere domicil.		
	Forpligtelsen på huslejekontrakten, som udløber 31.12.2019, er hensat med udgangspunkt i skøn over forventet tomgangsperiode og dækning af mindreleje ved genudlejning.		
	Lejemålet har været delvist genudlejet siden 2014.		
	Forpligtelsen på Forca-kontrakten er hensat med udgangspunkt i skøn over den andel af det fastsatte honorar i den resterende kontraktperiode (frem til 31.12.2014) inkl. afløb, som efter fusionen ikke vurderes at have værdi for den fortsættende virksomhed.		
	Diskonteringseffekten er anset for ubetydelig under hensyntagen til renteniveau og forventet afløbstid og er derfor ikke indregnet i den samlede forpligtelse.		
	Der er tilbageført 4 mio.kr. af den hensatte forpligtelse i 2015 (ikke anvendt).		

Noter

Note Alle beløb er anført i hele 1.000 kr. 2015 2014

24 Gæld til kreditinstitutter	2015	2014
Gæld til kreditinstitutter	1.348.139	5.594.835
Heraf gæld vedrørende repo-forretninger	-50.743	-3.862.607
	1.297.396	1.732.228
Af gælden forfalder mere end 5 år efter balancetidspunktet	3.842	4.094

25 Sikkerhedsstillelser	2015	2014
Følgende aktiver til bogført værdi er optaget i register efter §167 i lov om finansiel virksomhed:		
Investeringsejendomme	218.230	224.514
Kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder	19.318.543	20.757.382
Kapitalandele	5.019.814	2.914.835
Investeringsforeningsandele	17.936.491	17.797.915
Obligationer	46.303.978	41.985.006
Pantesikrede udlån	3.363.192	1.809.648
Andre udlån	1.826	3.507
Øvrige	601.276	7.240.844
Genforsikringskontrakter	351.496	344.711
Tilgodehavende hos tilknyttede virksomheder	39.580	53.270
Anfordringstilgodehavender	3.198	0
Tilgodehavende renter	555.614	512.592
Registrerede aktiver i alt	93.713.238	93.644.224

Følgende aktiver til regnskabsmæssig værdi er stillet til sikkerhed på collateral-aftaler vedrørende finansielle instrumenter eller er reprofiancieret og dermed ikke disponible:

Obligationer og likvide beholdninger	254.908	4.066.607
--------------------------------------	---------	-----------

26 Eventualaktiver og -forpligtelser

EU-domstolen har i 2014 afsagt en præjudiciel dom, hvorefter visse ydelser til investeringsforeningslignende pensionskasser potentielt kan fritages for moms. Østre Landsret har i 2015 truffet endelig dansk afgørelse i sagen og SKAT har i forlængelse heraf i efteråret 2015 udsendt styresignaler herom. Styresignalerne implementerer praksisændringen i dansk praksis så pensionskasser og livsforsikringsselskaber omfattes af momsfrigtagelsen. Selskabet er i færd med at opgøre et tilgodehavende efter retningslinjerne i styresignalerne. Den endelige definition af hvilke ydelser, der er omfattet af fritagelsen samt opgørelsen af kravenes størrelse vil først blive afklaret ved sagsbehandling hos SKAT.

Der påhviler momsreguleringsforpligtelse på en del af koncernens ejendomme.

Koncernen har givet tilsagn om yderligere investering i aktier, investeringsfonde mv. for et beløb på 2.815.543 t.kr. (2014: 2.028.660 t.kr.)

Koncernens størrelse og forretningsomfang indebærer, at koncernen til stadighed er part i diverse rets- og ankenævns-sager. De verserende sager forventes ikke at få væsentlig indflydelse på koncernens finansielle stilling.

Et større antal tidligere FSP-kunder indbragte i 2015 stort set identiske klager til Ankenævnet for forsikring med ønske om, at omvalget i 2011 blev erklæret for ugyldigt. Ankenævnet har afgjort sagerne til AP Pensions fordel.

Noter

Note Alle beløb er anført i hele 1.000 kr.		2015	2014
27	Personaleomkostninger, nærtstående parter og revisionshonorarer		
	Personaleomkostninger		
	Lønninger og vederlag	169.735	162.063
	Pensionsbidrag	30.245	28.732
	Afgifter beregnet på grundlag af personaleantallet eller lønsummen	23.718	19.885
	Personaleomkostninger	223.698	210.680
	Heraf udgør:		
		Antal personer i gruppen	
		<u>2015</u>	<u>2014</u>
	Fast løn og pensionsbidrag til direktion	2	2
	Variabel løn og pensionsbidrag til direktion		
	Vederlag til bestyrelse	15	15
	Fast løn og pensionsbidrag til øvrige ansatte, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på virksomhedens risikoprofil	17	15
	Variabel løn og pensionsbidrag til øvrige ansatte, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på virksomhedens risikoprofil		
		81	813
	Lønninger, pensionsbidrag og vederlag til koncerndirektion og -bestyrelse og øvrige ansatte, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på koncernens risikoprofil	34.000	27.252
	Der er ikke udbetalt eller tildelt fratrædelsesgodtgørelser til risikotagere i 2015		
	Koncernens lønpolitik er gengivet på www.appension.dk/loenpolitik .		
	Lønninger, pensionsbidrag og vederlag til koncerndirektion		
	Søren Dal Thomsen, adm. direktør	4.950	4.593
	Bo Normann Rasmussen, direktør	3.795	3.510
		8.745	8.103
	Vederlag for direktionens deltagelse i bestyrelser og repræsentantskaber tilfalder direkte eller indirekte koncernen.		

Noter

Note Alle beløb er anført i hele 1.000 kr.		2015	2014
27	Personaleomkostninger, nærtstående parter og revisionshonorarer (fortsat)		
	Vederlag til bestyrelse		
	Niels Dengsø Jensen, Gårdejer, formand	250	250
	Søren Tinggaard, Associate Vice President, næstformand	250	250
	Ola Arvidsson, Chief Human Ressouce Officer	80	53
	Anne Mette Boutrup, projektchef	110	110
	Michael Budolfson, næstformand	90	114
	Flemming Frost, produktionsmedarbejder	80	84
	Ole E. Hansen, Senior Director	110	110
	Björg Houmøller, Group Treasurer	53	0
	Jens Erik Iversen, souschef	80	84
	Maria Kofod Larsen, koncerndirektør	63	0
	Karsten Laursen, økonomidirektør	110	110
	Jesper Loiborg, adm. direktør/CEO	140	140
	Lasse Nyby, adm. direktør	140	140
	Jørgen Wisborg, adm. Direktør	100	53
	Jens Muff Wissing, afdelingschef	110	110
	I alt for medlemmer i bestyrelsen på tidspunktet for regnskabsaflæggelsen 2015	1.767	1.607
	Karsten Frandsen	27	84
	Peter Geert-Jørgensen	0	30
	Uwe Horn	17	53
	Bent Juul Sørensen	0	28
	Anders Terp-Hansen	0	28
	I alt vederlag til bestyrelse	1.810	1.831
	Gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede i regnskabsperioden	249	243
	Nærtstående parter		
	Bortset fra den almindelige aflønning ydet på sædvanlige vilkår er der ikke sket øvrige transaktioner med nærtstående parter i regnskabsåret.		
	Revisionshonorar til ekstern revision		
	Deloitte		
	Lovpligtig revision af årsregnskabet	1.097	1.787
	Erklæringsopgaver med sikkerhed	192	210
	Skatterådgivning	90	90
	Andre ydelser	5.034	1.180
	Samlet honorar	6.413	3.267

Noter

Note Alle beløb er anført i hele 1.000 kr.

28 Bestyrelsens og direktionens ledelseshverv

Bestyrelse

Niels Dengsø Jensen

Bestyrelsesformand:

DLG a.m.b.a.

Bestyrelsesmedlem:

DLG-koncernen (7 datterselskaber)

Søren Tinggaard

Associate Vice President

Danish Crown A.m.b.a.

Bestyrelsesmedlem:

Skjern Bank A/S

Ola Arvidsson

Chief Human Resource Officer:

Arla Foods amba

Bestyrelsesformand:

Arla Foods AB

Bestyrelsesmedlem:

Universum Communications AB

Arla Foods Deutschland GmbH

Michael Budolfson

Bestyrelsesformand:

Finanssektorens Feriefond

Næstformand:

Finansforbundet

President:

Nordic Financial Unions

Uni Europa Finance

Flemming Frost

Bestyrelsesmedlem:

Finansforbundets Hovedbestyrelse

Finansforbundets Kreds Vest

Ole E. Hansen

Senior Director:

Arla Foods amba

Bestyrelsesmedlem:

Slagelse Erhvervsråd

Slagelse Erhvervscenter A/S

Direktør:

Arla Foods Distribution A/S

Maria Kofod Larsen

Koncerndirektør Organisation & Strategi:

DLG a.m.b.a.

Jesper Loiborg

Adm. Direktør/CEO:

KFI Erhvervsdrivende Fond-koncernen

Bestyrelsesmedlem:

KFI-koncernen (11 datterselskaber)

Detail-Forum

Medlem af Repræsentantskabet for

Foreningen Nykredit

Medlem af Repræsentantskabet for Realdania

Lasse Nyby

Adm. direktør:

Spar Nord Bank A/S

Bestyrelsesformand:

Spar Nord Bank-koncernen (2 datterselskaber)

Bestyrelsesmedlem:

Finansrådet

FR I af 16. september 2015 A/S

PRAS A/S

Vækst-Invest Nordjylland A/S

Regionale Bankers Forening

Nykredit Holding A/S

Jørgen Wisborg

Adm. direktør:

OK a.m.b.a.

Rotensia ApS

Bestyrelsesformand:

OK a.m.b.a.-koncernen (6 datterselskaber)

Bestyrelsesmedlem:

Schouw A/S

Energi og Olieforum (næstformand)

Miljøforeningen af 1992

Medlem af Repræsentantskabet for

Foreningen Nykredit

Direktion

Søren Dal Thomsen

Bestyrelsesmedlem:

Erhvervsinvest Management A/S

Medlem af Repræsentantskabet for Lån & Spar Bank A/S

Bo Normann Rasmussen

Bestyrelsesmedlem:

Sydbank A/S

Øvrige ledelsesmedlemmer har ikke andre ledelseshverv bortset fra i andre koncernselskaber.

Noter

Note

29 Konsoliderede virksomheder

Navn	Hjemsted	Ejerandel 31.12.	Resultat 2015
AP Pension livsforsikringsaktieselskab	København	100%	175.473
AP Pensionservice A/S	København	100%	4.521
AP Invest Kapitalforening	København	100%	1.656.563
AP Investeringsforvaltning A/S	København	100%	971
Forsikringssamarbejde A/S (FSS)	København	100%	-250
AP Ejendomme ApS (inkl. datterselskaber)	København	100%	456.849
Dansk Farmland K/S (inkl. datterselskaber)	Sorø	100%	23.699

30 Aktiebeholdning pr. 31.12.2015 fordelt procentvis på brancher og regioner

Brancher/ Regioner	Danmark	Øvrige Europa	Nord- amerika	Syd- amerika	Japan	Øvrige fjernøsten	Øvrige	i alt
Energi	0,2%	0,9%	1,6%	0,0%	0,0%	0,6%	0,0%	3,3%
Finans	8,5%	9,7%	10,8%	0,3%	0,1%	2,1%	0,6%	32,1%
Forbrugsgoder	0,4%	2,9%	3,0%	0,1%	0,8%	1,8%	0,2%	9,2%
Forsyning	0,0%	0,3%	0,1%	0,0%	0,0%	1,2%	0,0%	1,6%
Industri	1,0%	1,8%	1,5%	0,0%	1,2%	1,2%	0,2%	6,9%
It	0,4%	0,6%	6,7%	0,0%	0,0%	2,8%	0,0%	10,5%
Konsument-varer	3,8%	6,5%	9,3%	1,0%	0,3%	1,1%	0,9%	22,9%
Materialer	0,1%	0,8%	0,5%	0,0%	0,4%	0,5%	0,1%	2,4%
Sundhedspleje	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Telekommunikati	0,1%	0,7%	4,8%	0,8%	0,8%	3,1%	0,2%	10,5%
Ikke fordelt	0,0%	0,2%	0,2%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	0,6%
I alt	14,5%	24,4%	38,5%	2,2%	3,6%	14,5%	2,3%	100,0%

31 Følsomhedsoplysninger pr. 31.12.2015

Alle beløb er anført i mio.kr.	Påvirkning af basis- kapitalen	Påvirkning af kollektivt bonus- potentiale	Påvirkning af bonus- potentiale på fripolice- ydelse før ændring i anvendt bonuspotentiale på fripoliceydelse	Påvirkning af anvendt bonuspotentiale på fripoliceydelse
Rentestigning på 0,7 pct. point	-99	-666	731	0
Rentefald på 0,7 pct. point	123	-860	-830	0
Aktiekursfald på 12 pct.	-60	-627	0	0
Ejendomsprisfald på 8 pct.	-44	-392	0	0
Valutakursændring med ½ pct. sandsynlighed på 10 dage	-4	-71	0	0
Tab på modparter på 8 pct.	0	0	0	0
Fald i dødelighedsintensiteten på 10 pct.	-3	-525	-27	0
Stigning i dødelighedsintensiteten på 10 pct.	3	474	27	0
Stigning i invalideintensiteten på 10 pct.	0	-9	-5	0

Skemaet viser følsomheden på investeringsaktiverne og livsforsikringshensættelserne ved indtræden af enkeltstående hændelser. Hændelserne svarer til de krav, som koncernen skal kunne klare for at være i Finanstilsynets grønne lys. Endvidere vises effekten fordelt på henholdsvis kollektivt bonuspotentiale, bonuspotentiale på fripoliceydelse og basiskapitalen.

Noter

Note

32 Investeringer og etik

AP Pensions etiske retningslinier for investeringer er beskrevet i beretningen på side 14.

33 Oplysninger om aktieplaceringer

På AP Pensions hjemmeside (www.appension.dk) er der en oversigt over de 20 største aktieinvesteringer. Oversigten opdateres kvartalsvis. På forespørgsel oplyser AP Pension gerne om alle sine aktieinvesteringer. Det vil i så fald være en oversigt pr. seneste årsskifte.

34 Finansielle derivater pr. 31.12.2015

AP Pension anvender finansielle instrumenter til styring af valuta-, rente- og aktierisici. Herudover anvendes rentederivater til afdækning af ydelsesgarantier.

Der er indgået collateral aftaler vedrørende finansielle instrumenter. I den forbindelse er der modtaget sikkerhedsstillelse hovedsagelig i form af danske statsobligationer på 5.119 mio. kr.

Finansielle instrumenter indregnes og måles til dagsværdi.

	Udløb	Hovedstol	Regnskabs- mæssig værdi
Rentederivater	2019-2047	13.631.148	4.726.524
Valutaterminsforretninger	2016	17.539.893	195.500
Aktieoptioner og - futures	2016	578	-16.166
I alt finansielle instrumenter			4.905.858
Heraf afregnet via collateral (likvider)			-4.266.987
			638.871
Indeholdt i følgende regnskabsposter:			
Øvrige investeringsaktiver			5.309.040
Anden gæld			-4.670.169
I alt			638.871

35 Femårsoversigt

Femårsoversigten bestående af hovedtal og nøgletal findes i beretningen på side 6.

36 Risikoplysninger

Risikoplysninger fremgår af ledelsesberetningen på side 9 - i afsnittene "Risikostyring og kapitalforhold", og på side 10 "Finansielle risici" og "Forsikringsrisici".

Noter

37. Anvendt regnskabspraksis

Generelt

Som følge af, at foreningens eneste aktivitet er at besidde kapitalandele i dattervirksomhed, der driver forsikringsvirksomhed, er foreningens årsrapport aflagt i overensstemmelse med reglerne i lov om finansiel virksomhed samt Finanstilsynets bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser.

Den anvendte regnskabspraksis er uændret i forhold til foregående år.

Generelt om indregning og måling

Aktiver indregnes i balancen, når det som følge af en tidligere begivenhed er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde selskabet, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når selskabet som følge af en tidligere begivenhed har en retlig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå selskabet, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til kostpris. Måling efter første indregning sker som beskrevet for hver enkelt regnskabspost nedenfor.

Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige risici og tab, der fremkommer, inden årsrapporten aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterede på balancedagen.

I resultatopgørelsen indregnes indtægter, i takt med at de indtjenes, mens omkostninger indregnes med de beløb, der vedrører regnskabsåret.

Ændring i regnskabsmæssige skøn

Den årlige opdatering af modeldødelighed og invalidehyppighed øgede selskabets livsforsikringshensættelser med 220 mio. kr. for bestanden opgjort pr. 31. december 2015.

Koncernregnskab

Koncernregnskabet omfatter Foreningen AP Pension f.m.b.a. med de tilknyttede dattervirksomheder, som fremgår af koncernregnskabsnote 29 - konsoliderede virksomheder.

Koncernregnskabet er udarbejdet ved sammenlægning af de enkelte virksomheders resultatopgørelser og balancer.

Virksomheder, hvori koncernen besidder mellem 20 pct. og 50 pct. af stemmerettighederne eller på anden måde udøver betydelig men ikke

bestemmende indflydelse, betragtes som associerede virksomheder. I koncernregnskabet optræder associerede virksomheder som en særskilt post i resultatopgørelse og balance.

Resultatopgørelsen for koncernen er opstillet efter skemaet for livsforsikringsvirksomheder, da langt den største del af koncernens præmier og hensættelser vedrører livsforsikring.

Der er foretaget eliminering af indtægter, udgifter, mellemværender og aktiebesiddelser virksomhederne imellem.

I koncernresultatopgørelsen er de forsikringsmæssige driftsomkostninger reduceret med de til andre forretningsområder overførte omkostninger. Disse omkostninger er fordelt på posterne *Forsikringsteknisk resultat af syge- og ulykkesforsikring, Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed og Andre ordinære indtægter og omkostninger*.

De årsrapporter, der indgår i koncernregnskabet, er udarbejdet i overensstemmelse med modervirksomhedens regnskabspraksis.

Virksomhedssammenslutninger

Nyerhvervede virksomheder indregnes i koncernregnskabet fra overtagelsestidspunktet.

Ved køb af nye virksomheder anvendes overtagelsesmetoden, hvorefter de tilkøbte virksomheders identificerbare aktiver og forpligtelser måles til dagsværdi på overtagelsestidspunktet.

Positive forskelsbeløb (goodwill) mellem kostprisen for den erhvervede kapitalandel og dagsværdien af de overtagne aktiver og forpligtelser indregnes under immaterielle anlægsaktiver og afskrives ikke, men gennemgås minimum én gang årligt for værdiforringelse. Er genindvindingsværdien lavere end den regnskabsmæssige værdi foretages nedskrivning til genindvindingsværdien.

Koncerninterne transaktioner

AP Pension livsforsikringsaktieselskab leverer administrative ydelser til koncernens virksomheder. Dog forestår AP Pensionservice A/S koncernens indkøb af it-installationer og er leverandør af it-ydelser til de øvrige virksomheder i koncernen.

Alle ydelser leveret til koncerninterne virksomheder afregnes på omkostningsdækkende basis.

Koncerninterne handler med aktiver, herunder værdipapirer, sker til markedspriser.

Koncerninterne mellemværender forrentes.

Resultatopgørelsen

Omregning af transaktioner i fremmed valuta

Alle balanceposter i fremmed valuta omregnes til danske kroner efter balancedagens valutakurs. Transaktioner i årets løb omregnes til transaktionsdagens valutakurs.

Præmier for egen regning

Præmier for egen regning udgøres af årets forfaldne præmier og indskud med fradrag af de til genforsikringen afgivne præmier.

Arbejdsmarkedsbidrag modregnes ved opgørelsen af præmieindtægten for egen regning.

Investeringsafkast

Indtægter af investeringsejendomme omfatter ejendommenes driftsresultat eksklusive renteudgifter og værdireguleringer, som opføres under de dertil bestemte poster.

Renteindtægter og udbytter mv. indeholder renter af obligationer, udlån og tilgodehavender. I regnskabsposten indgår herudover udbytte fra aktier og investeringsforeningsandele.

Kursreguleringer omfatter såvel realiserede som urealiserede gevinster og tab inkl. valutakursregulering af investeringsaktiver bortset fra tilknyttede virksomheder.

Renteudgifter indeholder renter af lån og anden gæld.

Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed indeholder ud over direkte omkostninger i forbindelse med investeringsvirksomheden tillige en andel af de samlede omkostninger, som kan henføres til handel med og administration af investeringsaktiverne.

Pensionsafkastskat

Pensionsafkastskat dækker dels individuel PAL, som beregnes af kundernes løbende rentetilskrivning og dels institut PAL, som beregnes af afkast vedrørende det kollektive bonuspotentiale samt tekniske hensættelser.

Forsikringsydelse for egen regning

Forsikringsydelse for egen regning indeholder ud over udbetalinger som følge af en forsikringsbegivenhed udbetalte beløb ved tilbagekøb samt kontant udbetalte bonusbeløb med fradrag af de fra genforsikringen refunderede erstatninger og reguleret for bevægelserne i erstatningshensættelser.

Ændring i livsforsikringshensættelser for egen regning

Ændring i livsforsikringshensættelser omfatter årets ændring i livsforsikringshensættelser for egen regning.

Ændring i kollektivt bonuspotentiale

Ændring i kollektivt bonuspotentiale omfatter årets ændring i kollektivt bonuspotentiale.

Ændring i hensættelser for unit-linked kontrakter

Ændring i hensættelser for unit-linked kontrakter omfatter årets ændring i unit-linked kontrakter.

Forsikringsmæssige driftsomkostninger for egen regning

Den andel af de forsikringsmæssige driftsomkostninger, der kan henføres til erhvervelse og fornyelse af forsikringsbestanden, opføres under erhvervelsesomkostninger. Samtlige erhvervelsesomkostninger udgiftsføres ved forsikringernes tegning.

Administrationsomkostninger omfatter de periodiserede udgifter, der kan henføres til regnskabsåret herunder afgifter til offentlige myndigheder samt årets afskrivninger på inventar, biler mv.

Driftsomkostninger vedr. domicilejendom opføres under administrationsomkostninger. Der indregnes ikke husleje vedrørende domicilejendom.

Administrationsvederlag fra tilknyttede virksomheder opgøres på omkostningsdækkende basis og modregnes i de forsikringsmæssige driftsomkostninger. Endvidere modregnes provisioner og gevinstandele fra genforsikringselskaber.

Overført investeringsafkast

Overført investeringsafkast omfatter egenkapitalens andel af investeringsafkastet samt afkast til syge- og ulykkesforsikring.

Forsikringsteknisk resultat af syge- og ulykkesforsikring

I posten indgår det forsikringstekniske resultat af selskabets bestand af syge- og ulykkesforsikringer. Posten er specificeret i en note til årsrapporten på følgende poster:

- **Præmieindtægter for egen regning**
Præmieindtægter for egen regning omfatter årets opkrævede bruttopræmier med fradrag af de til genforsikringen afgivne præmier reguleret for bevægelserne i præmiehensættelserne svarende til en periodisering efter forsikringernes dækningsperiode. Præmie-

hensættelserne er opført særskilt under hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter.

- **Forsikringsteknisk rente**

Forsikringsteknisk rente indeholder et beregnet renteafkast af den forsikringsmæssige drift, der fremkommer som følge af tidsmæssig forskydning mellem ind- og udbetalinger.

Den forsikringstekniske rente beregnes på grundlag af årets gennemsnitlige forsikringsmæssige hensættelser for egen regning. For den del af de forsikringsmæssige hensættelser, der diskonteres, anvendes de løbetidsafhængige diskonteringsratser, som offentliggøres af Finanstilsynet. De øvrige forsikringsmæssige hensættelser forrentes i gennemsnit med årets gennemsnitlige obligationsrente for obligationer med kort løbetid.

I den forsikringstekniske rente er indregnet den del af ændringen i diskonteringen af de forsikringsmæssige hensættelser, der vedrører løbetidsforkortelsen.

Den forsikringstekniske rente reduceres med pensionsafkastskat.

- **Erstatningsudgifter for egen regning**

Erstatningsudgifter for egen regning omfatter årets udbetalte erstatninger, direkte og indirekte omkostninger forbundet med skadesbehandlingen med fradrag af de fra genforsikringen refunderede erstatninger, reguleret for bevægelserne i erstatningshensættelser vedrørende syge- og ulykkesforsikringer.

Erstatningsudgifterne for egen regning omfatter således kendte og forventede erstatningsudgifter vedrørende regnskabsåret. Endvidere indgår forskellen (afløbsresultatet) mellem de i regnskabsåret udbetalte og hensatte erstatninger vedrørende skader indtruffet i tidligere år og erstatningshensættelserne ved regnskabsårets begyndelse.

Den del af ændringen i erstatningshensættelserne, der vedrører ændring i diskonteringen, er ikke indeholdt i erstatningsudgifterne, men er derimod indregnet i posterne *Forsikringsteknisk rente* og *Investeringsafkast* vedrørende henholdsvis løbetidsforkortelsen og ændringen i de anvendte diskonteringsratser.

Erstatningshensættelser vedrørende syge- og ulykkesforsikringer indgår i balancen i en samlet post tillige med erstatningshensættelserne vedrørende livsforsikring.

- **Forsikringsmæssige driftsomkostninger for egen regning**

Posten omfatter den andel af de forsikringsmæssige driftsomkostninger, der kan henføres til erhvervelse, fornyelse og administration af bestanden af syge- og ulykkesforsikringer med fradrag af provisioner og gevinstandele fra genforsikringselskaber.

Administrationsomkostningerne er reduceret med den andel af omkostningerne, som er overført til erstatningsudgifterne.

- **Investeringsafkast**

Under posten opføres den forholdsmæssige andel af investeringsafkastet, der kan henføres til selskabets bestand af syge- og ulykkesforsikringer.

Den andel af investeringsafkastet, der kan henføres til renteafkastet af den forsikringsmæssige drift, overføres til *Forsikringsteknisk rente*.

I investeringsafkastet er indregnet den del af ændringen i diskonteringen af de forsikringsmæssige hensættelser, der vedrører ændringen i de anvendte diskonteringsratser.

- **Andre ordinære indtægter og omkostninger**

Regnskabsposten vedrører resultat af pensionskasseadministration og levering af it-ydelser.

- **Skat**

Aktuel skat af årets resultat beregnes med den aktuelle skatteprocent af årets forventede skattepligtige indkomst.

Der beregnes udskudt skat af alle midlertidige forskelle mellem de regnskabsmæssige og de skattemæssige værdier. Ved beregningen anvendes den skattesats, som er gældende i det indkomstår, hvor den udskudte skat forventes aktualiseret. Fremførte skattemæssige underskud modregnes i grundlaget for beregning af den udskudte skat.

Foreningen er sambeskattet med de øvrige virksomheder i koncernen, og der foretages fuld fordeling af selskabsskatter inden for sambeskatningen, således at selskabsskatten afregnes virksomhederne imellem. Virksomheder med negativ skattepligtig indkomst modtager således refusion (indtægt) svarende til skatteværdien af underskuddet, der anvendes af andre virksomheder i sambeskatningen. Dog anses den skattepligtige indkomst i datterselskabet AP Ejendomme ApS samt datterselskabet Dansk Farmland K/S' datterselskaber for indtjent i moderselskabet, jf. selskabsskattelovens §3A, hvorfor såvel den aktuelle som den udskudte skat er afsat i moderselskabet.

Jf. regnskabsbekendtgørelsens §76 indregnes ikke udskudt skat af den ubeskattede del af sikkerhedsfonde eller ikke-selskabsbeskattet egenkapital erhvervet ved fusioner, hvis ledelsen med baggrund i realiserede resultater og forventninger til kommende år ikke forventer, at der indtræffer en situation, der vil udløse beskatning.

Fremførte skattemæssige underskud modregnes i grundlaget for beregning af den udskudte skat.

Balancen

Immaterielle aktiver

Immaterielle aktiver består af software og værdiansættes til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger.

Afskrivningerne foretages lineært over en forventet levetid på højst 8 år.

Software nedskrives til genindvindingsværdi, såfremt denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi. Udover eksterne omkostninger er der alene aktiveret interne omkostninger i det omfang, de kan måles pålideligt.

Materielle aktiver

Materielle aktiver består af driftsmidler og domicilejendom.

Driftsmidler, der består af inventar, biler mv., værdiansættes til anskaffelsesværdien med fradrag af akkumulerede afskrivninger.

Afskrivningerne foretages lineært over driftsmidlernes forventede levetid, som udgør fra 0 til 10 år.

Domicilejendommen benytter koncernen til administration mv. Domicilejendommen værdiansættes til dagsværdi efter samme retningslinjer som koncernens investeringsejendomme. Afskrivninger på domicilejendommen beregnes under hensyntagen til forventet brugstid og scrapværdi og indregnes i resultatopgørelsen under administrationsomkostninger. Værdiregulering af domicilejendommen foretages direkte på egenkapitalen.

Investeringsejendomme

Investeringsejendomme værdiansættes til dagsværdi efter principperne i bekendtgørelsen om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser ved anvendelse af DCF-modellen.

Dagsværdien opgøres på grundlag af et budgetteret driftsafkast for de kommende 10 år samt et forventet normalårs-resultat for perioden efter år 10. Pengestrømmene tilbagediskonteres til en dagsværdi pr. balancedagen baseret på et

af ledelsen fastsat inflationskorrigeret afkastkrav. Hertil lægges værdien af deposita og forudbetalt husleje.

På udvalgte ejendomme har der været eksterne eksperter involveret i værdiansættelsen.

Igangværende byggeri optages til kostprisen eller genindvindingsværdien, hvor denne er lavere.

Kapitalandele i associerede virksomheder

Kapitalandelene værdiansættes efter indre værdis metode, hvilket vil sige, at kapitalandelene er værdiansat til den regnskabsmæssige indre værdi opgjort efter moderselskabets regnskabsprincipper, og at virksomhedens resultat indgår i moderselskabets resultatopgørelse. Eventuel ikke-nedskrevet goodwill indgår under immaterielle aktiver.

Ved indregning af kapital- og resultatandele tages endvidere hensyn til foreliggende ejeraftaler i det omfang, at disse tilsiger en anden reel kapital- og resultatandel end den nominelle kapitalbesiddelse.

Andre finansielle investeringsaktiver

Køb og salg af andre finansielle investeringsaktiver indregnes i balancen på handelsdatoen, og samtidig indregnes en forpligtelse henholdsvis et tilgodehavende svarende til den aftalte pris. Forpligtelsen/tilgodehavendet ophører med indregning på afregningsdatoen.

Børsnoterede finansielle aktiver måles til dagsværdi ud fra lukkekursen på balancedagen. Dagsværdien af udtrukne børsnoterede obligationer måles til nutidsværdien af udtrækningsbeløbet.

Unoterede finansielle aktiver måles til dagsværdi ud fra almindeligt anerkendte værdiansættelsesmetoder.

Dagsværdien af udlån er opgjort ved brug af anerkendte værdiansættelsesmetoder, hvor der særligt tages hensyn til ændringer i kreditrisikoen for de enkelte udlån, den risikofrie rente samt den generelle pris på risiko i markedet.

Oplysning om kurser m.v., der fremkommer efter regnskabsafslutningen, vil alene blive medtaget, såfremt disse er væsentlige for vurderingen af årsregnskabet.

Ægte salgs- og tilbagekøbsforretninger (repo-forretninger) behandles som lån mod sikkerhed.

Finansielle forpligtelser modregnes i de finansielle investeringsaktiver i det omfang, der er modregningsret.

Investeringsaktiver omfattet af regnskabsbekendtgørelsens § 56, stk. 4 måles efter første

indregning til omvurderet værdi, hvorefter opskrivninger indregnes direkte på egenkapitalen bortset fra opskrivninger, som modsvarer tidligere nedskrivninger. Nedskrivninger indregnes i resultatopgørelsen, medmindre de modsvarer tidligere opskrivninger og dermed indregnes direkte på egenkapitalen.

Investeringsaktiver tilknyttet unit-linked kontrakter

Køb og salg af investeringsaktiver tilknyttet unit-linked kontrakter indregnes i balancen på handelsdatoen, og samtidig indregnes en forpligtelse henholdsvis et tilgodehavende svarende til den aftalte pris. Forpligtelsen/tilgodehavendet ophører med indregning på afregningsdatoen. Børsnoterede investeringsaktiver tilknyttet unit-linked kontrakter måles til dagsværdi ud fra lukkekursen på balancedagen. Dagsværdien af udtrukne børsnoterede obligationer måles til nutidsværdien af udtrækningsbeløbet.

Unoterede investeringsaktiver måles til dagsværdi ud fra almindeligt anerkendte værdiansættelsesmetoder.

Tilgodehavender

Tilgodehavender måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis svarer til nominel værdi, med fradrag af nedskrivninger til imødegåelse af forventede tab.

Sikkerhedsfond

Vedtægtsmæssig reserve, der i henhold til lovgivningen tjener til delvis dækning af basiskapitalen. Sikkerhedsfonden kan alene anvendes til fordel for de forsikrede.

Livsforsikringshensættelser

Livsforsikringshensættelserne opgøres i overensstemmelse med regler anmeldt til Finanstilsynet og opdeles i garanterede ydelser, bonuspotentiale på fremtidige præmier og bonuspotentiale på fripolicydelser. For forsikringer tegnet uden ret til bonus opgøres de garanterede ydelser. Livsforsikringshensættelserne indeholder endvidere en hensættelse til dækning af invalideskader, der vedrører regnskabsåret og tidligere, men som endnu ikke er kommet til selskabets kundskab ved regnskabsårets udløb.

Livsforsikringshensættelser opgøres for hver kontrakt på baggrund af det aktuelle renteniveau. Livsforsikringshensættelserne er opgjort efter den nye diskonteringsrentekurve, som blev fastlagt efter aftale af 12. juni 2012 mellem Erhvervs- og Vækstministeriet og Forsikring og Pension. I rentestrukturen indregnes en reduktion som følge af pensionsafkastskat. I livsforsikringshensættelserne er indregnet et risiko-

tillæg opgjort efter statistiske antagelser om sandsynligheder for invaliditet og dødsfald inkl. uventede udsving i levetid m.v.

Ved opgørelsen af livsforsikringshensættelserne anvendes forudsætninger om den forventede fremtidige dødelighed og invaliditetshyppighed. Forudsætningerne er fastsat forsvarligt på baggrund af erfaringer fra bestandene i AP Pension.

- **Garanterede ydelser**

Garanterede ydelser udgør nutidsværdien af de ydelser, der er garanteret af forsikringen med fradrag af nutidsværdien af de aftalte fremtidige præmier og med tillæg af nutidsværdien af de forventede fremtidige udgifter til administration og under hensyntagen til garanterede genkøbsværdier.

- **Bonuspotentiale på fremtidige præmier**

Bonuspotentiale på fremtidige præmier beregnes som forskellen mellem værdien af garanterede fripolicydelser og værdien af garanterede ydelser. Garanterede fripolicydelser er de ydelser, der er garanteret af forsikringen ved omtegning til fripolicy. Værdien af de garanterede fripolicydelser beregnes som nutidsværdien af de garanterede fripolicydelser med tillæg af nutidsværdien af de forventede fremtidige udgifter til administration af fripolicyerne.

- **Bonuspotentiale på fripolicydelser**

Bonuspotentiale på fripolicydelser beregnes som forskellen mellem værdien af retrospektive hensættelser (depoterne) og værdien af de garanterede fripolicydelser.

Akkumuleret værdiregulering

Akkumuleret værdiregulering udtrykker forskellen mellem livsforsikringshensættelserne opgjort til markedsværdi og værdien af de forsikredes depoter.

En positiv akkumuleret værdiregulering fremkommer, når rente-, risiko- og omkostningsparametre, der indgår i opgørelsen af livsforsikringshensættelserne til markedsværdi, er styrket i forhold til de tilsvarende parametre i selskabets tegningsgrundlag.

En negativ akkumuleret værdiregulering kan opstå, hvis værdien af de forsikredes depoter i regnskabet er reduceret som følge af, at et negativt realiseret resultat skal bæres af de forsikredes depoter.

Erstatningshensættelser

Erstatningshensættelserne opgøres som de beløb, der ved regnskabsårets slutning er hensat til betaling af indtrufne, men ikke anmeldte skader samt for syge- og ulykkesforsikring tilli-

ge kendte, men endnu ikke afviklede erstatninger.

Erstatningshensættelserne vedrørende syge- og ulykkesforsikring diskonteres med de løbetidsafhængige diskonteringsratser, som offentliggøres af Finanstilsynet.

Kollektivt bonuspotential

Kollektivt bonuspotentialer hensættes til imødegåelse af uforudsete svingninger i risikoforløb, omkostningsudvikling og renteniveau.

Særlige bonushensættelser

Særlige bonushensættelser er af type B og er risikovillig kapital stillet til rådighed af de forsikrede og udgør en del af de forsikringsmæssige hensættelser. Særlige bonushensættelser er individualiserede og indgår i basiskapitalen på lige fod med egenkapitalen.

Hensættelser til unit-linked kontrakter

Posten omfatter livsforsikringshensættelser, der vedrører forsikringer, hvor forsikringstageren bærer den fulde investeringsrisiko.

Hensatte forpligtelser

Andre hensatte forpligtelser omfatter forventede omkostninger til tabsgivende kontrakter.

Andre hensatte forpligtelser indregnes og måles som det bedste skøn over de omkostninger, der er nødvendige for på balancedagen at afvikle forpligtelserne. Hensatte forpligtelser måles til

tilbagediskonteret værdi, hvis diskonteringseffekten er betydelig og kan opgøres pålideligt.

Gæld

Gæld, der ikke vedrører investeringsejendomme, indregnes til amortiseret kostpris, der sædvanligvis svarer til nominal værdi.

Periodeafgrænsningsposter

Andre periodeafgrænsningsposter under aktiver indeholder udbetalte forsikringsudgifter og omkostninger, der vedrører efterfølgende år.

Under passiver er opført indbetalte præmier og termisydelser, der er forfaldne i efterfølgende år samt forudbetalte huslejer og huslejedeposita.

Periodeafgrænsningsposter måles til kostpris.

Årsregnskab for Foreningen AP Pension f.m.b.a.

Resultatopgørelse og totalindkomstopgørelse

Note Alle beløb er anført i hele 1.000 kr.		2015	2014
1	Indtægter fra tilknyttede virksomheder	175.473	418.133
	Renteindtægt fra tilknyttede virksomheder	0	32
	Indtægter af investeringsaktiver	175.473	418.165
	Administrationsomkostninger	-1.852	-1.746
	RESULTAT FØR SKAT	173.621	416.419
2	Skat	435	420
	PERIODENS RESULTAT	174.056	416.839
Til disposition:			
	Årets resultat	174.056	416.839
	I alt	174.056	416.839
Foreslås anvendt således:			
	Overført til overført overskud	174.056	416.839
	I alt	174.056	416.839
	Årets resultat	174.056	416.839
	Anden totalindkomst i alt	0	0
	ÅRETS TOTALINDKOMST	174.056	416.839

Balance pr. 31. december

AKTIVER

Note	Alle beløb er anført i hele 1.000 kr.	31.12.2015	31.12.2014
1	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	3.453.551	3.279.078
	INVESTERINGSAKTIVER, I ALT	3.453.551	3.279.078
	Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder	1.151	990
2	Koncernintern selskabsskat	435	1.013
	TILGODEHAVENDER, I ALT	1.586	2.003
	AKTIVER, I ALT	3.455.137	3.281.081

PASSIVER

Note	Alle beløb er anført i hele 1.000 kr.	31.12.2015	31.12.2014
3	Grundkapital	500.964	500.964
	Overført overskud	2.954.148	2.780.092
	EGENKAPITAL, I ALT	3.455.112	3.281.056
	Anden gæld	25	25
	GÆLD, I ALT	25	25
	PASSIVER, I ALT	3.455.137	3.281.081

4 Eventualforpligtelser

5 Risikoplysninger

Egenkapitaloppgørelse

Note Alle beløb er anført i hele 1.000 kr.

Egenkapitaloppgørelse 2015	Grundkapital	Overført overskud	Egenkapital i alt
Egenkapital 01.01.2015	500.964	2.780.092	3.281.056
Årets resultat		174.056	174.056
Anden totalindkomst	0	0	0
Egenkapital 31.12.2015	500.964	2.954.148	3.455.112

Egenkapitaloppgørelse 2014	Grundkapital	Overført overskud	Egenkapital i alt
Egenkapital 01.01.2014	500.964	2.363.253	2.864.217
Årets resultat		416.839	416.839
Anden totalindkomst	0	0	0
Egenkapital 31.12.2014	500.964	2.780.092	3.281.056

Noter

Note			2015	2014
Note Alle beløb er anført i hele 1.000 kr.				
1	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder			
	Bogført værdi primo		3.279.078	2.861.945
	Årets opskrivninger		175.473	418.133
	Udbetalt udbytte		-1.000	-1.000
	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder		3.453.551	3.279.078
	Supplerende oplysninger vedrørende kapitalandele i tilknyttede virksomheder:			
	<u>Navn</u>	<u>Hjemsted</u>	<u>Ejerandel</u>	Resultat 2015
				Egenkapital 31.12.2015
	AP Pension livsforsikringsaktieselskab	København	100%	175.473
				175.473
				3.453.551
2	Skat			
	Beregnet skat af årets indkomst		435	420
	Skat		435	420
3	Basiskapital			
	Egenkapital		3.455.112	3.281.056
	Kapitalkrav i dattervirksomheder		-1.738.102	-1.866.549
	Basiskapital		1.716.160	1.414.507
	Kapitalkrav		137.363	113.163
4	Eventualforpligtelser			
	Foreningen er fællesregistreret med de øvrige virksomheder i AP-koncernen. Som følge heraf hæfter foreningen solidarisk for det samlede afgiftstilsvar med de øvrige virksomheder under fællesregistreringen.			
	Selskabet hæfter ubegrænset og solidarisk for selskabsskat og A-skat mv. i andre sambeskattede selskaber i sambeskatningskredsen.			
5	Risikooplysninger			
	Risikooplysninger fremgår af ledelsesberetningen på side 9 i afsnittet "Risikostyring og kapitalforhold" og på side 10 i afsnittene "Finansielle risici" og "Forsikringsrisici".			